

LähiTapiola Kaakkois-Suomi Keskinäinen Vakuutusyhtiö

Toimintakertomus ja tilinpäätös 2023

y-tunnus: 0225907-5

Sisällysluettelo

Hallituksen toimintakertomus 2023.....	1
1 Avaintiedot	1
2 Tilikauden merkittävät tapahtumat	2
3 Vakavaraisuus ja riskiasema.....	4
4 Tilikauden jälkeiset tapahtumat.....	5
5 Tulevaisuuden näkymät	5
6 Hallinto ja vastuullisuus	6
7 Ehdotus voiton käyttämisestä	8
Tilinpäätös 1.1. – 31.12.2023.....	9
8 Tilinpäätöstaulukot LähiTapiola Kaakkois-Suomi	9
9 Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet.....	28
10 Riskienhallinnan liitetiedot	34
Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen allekirjoitukset	39
Tilinpäätösmerkintä	40

Hallituksen toimintakertomus 2023

LähiTapiola Kaakkois-Suomi Keskinäinen Vakuutusyhtiön (LähiTapiola Kaakkois-Suomi) kotipaikka on Lappeenranta ja y-tunnus O225907-5. Yhtiön toimialaan kuuluvat vapaaehtoiset vahinkovakuutukset ja liikennevakuutukset.

LähiTapiola Kaakkois-Suomi kuuluu LähiTapiola-ryhmään ja yhdistellään LähiTapiola Keskinäinen Vakuutusyhtiön konsernitilinpäätökseen. Vakuutusyhtyrühmän ylin emoyritys on LähiTapiola Vahinkoyhtiö (y-tunnus O211034-2) ja sen kotipaikkana on Espoo.

1 Avaintiedot

- Vuonna 2023 Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan, korkea inflaatio, kohooneet markkinakorot ja energian hintapiikit aiheuttivat epävarmuutta talouteen. Loppuvuotta kohti epävarmuus rahoitusmarkkinoilla helpottui inflaation hidastuessa ja keskuspankkien koronnostojen päätyttyä. Epävarmuuksista huolimatta vuodesta 2023 muodostui tuloksellisesti yhtiöllemme hyvä.
- Vakavaraisuutemme säilyi vahvana ja liiketulos kehittyi positiivisesti ollen 12,8 miljoonaa euroa (7,5 milj. € v. 2022). Tuloskehitystä tuki erityisesti hyvä sijoitustoiminnan tulos. Maksutulon kasvu jatkui edelleen positiivisena ollen hiukan asetettua tavoitettakin korkeampi.
- Vahinkovakuuttamisessa vahvistimme markkinajohtajan asemaamme liikennevakuuttamisessa. Jo useampi kuin joka kolmas suomalainen auto on liikennevakuutettu LähiTapiolassa. Myös maatilavakuuttamisessa olemme markkinajohtaja.
- Keskinäisenä yhtiöryhmänä käytämme tuloksemme vakavaraisuuden vahvistamiseen, omistaja-asiakkaidemme tuotteiden ja palveluiden kehittämiseen sekä asiakashyödyn kasvattamiseen. Vuonna 2023 jatkoimme merkittäviä panostuksia järjestelmä uudistuksiin, digitaalisiin palveluihin sekä automaatioon.
- Vuonna 2023 LähiTapiolan vastuullisuustyön integroitumista yhtiöiden arkeen vauhditettiin kokoamalla vastuullisuustavoitteemme LähiTapiolan vastuullisuusohjelmaksi. Ohjelma määrittelee ryhmän yhteiset vastuulli-

suustavoitteet ja tärkeimmät toimenpiteet vuoteen 2026 saakka. Haluamme lisätä vahinkojen ennaltaehkäisytyömme vaikuttavuutta, varautua uusiin riskeihin ja vahvistaa edelleen asemaamme vastuullisena sijoittajana.

	2023	2022
Vakuutustoiminnan volyyymi ja kannattavuus		
Ensivakuutuksen maksutulo, milj. eur.	41,9	40,1
Muutos %	4,4	2,0
Kate ennen tasoitusmäärän muutosta, milj. eur.	6,2	7,4
Yhdistetty kulusuhde ilman perustekorkokulua, %	83,1	79,5
Riskisuhde, %	48,0	45,8
Toimintakulusuhde, %	35,0	33,6
Korvaukset ja asiakasedut	2023	2022
Maksetut korvaukset, milj. eur.	28,6	20,7
Omaetu, milj. eur.	3,8	3,7
S-bonus, milj. eur.	1,5	1,4
Tulos ja vakavaraisuus	2023	2022
Liiketulos, milj. eur.	12,8	7,5
Kokonaistulos, milj. eur.	16,2	-3,2
Vakavaraisuussuhde, %	363,1	392,3

Vakavaraisuussuhde = hyväksyttävän oman varallisuuden määrä suhteessa vakavaraisuuspääomavaatimukseen (Solvensi II). Vakavaraisuuslaskenta ei kuulu lakisääteisen tilintarkastuksen piiriin.

Tunnuslukujen laskentakaavat on kuvattu tilinpäätöksen liitetiedoissa. Tuloslaskelmaerien ja ajanjaksoon liittyvien tunnuslukujen vertailukauden lukuina on käytetty vuoden-takaisia vastaavan ajanjakson lukuja. Tase- ja muiden poikkileikkaustyyppisten tunnuslukujen vertailukauden lukuina on käytetty vuoden 2022 lopun lukuja. Tekstissä vertailukauden luvut ovat suluisia. Vertailukelpoisuuteen vaikuttavista eristä on kerrottu tarkemmin tilinpäätöksen liitetiedoissa.

2 Tilikauden merkittävät tapahtumat

2.1 Vahinkovakuutustoiminta

Vakuutuskantramme muodostuu henkilö- ja maatala-asiakkaista sekä pienistä ja keskisuurista yrityksistä.

Yhtiömme toiminnassa ja toimintakulttuurissa tulee näkyä, että LähiTapiola on olemassa asiakkaitaan varten. Tavoitteenamme on tuottaa mahdollisimman suurta asiakashyötyä - yhä kilpailukykyisempään hintaan. Asiakashyötyjen kehittymistä seurataan entistä tarkemmalla tasolla. Osana digitaalista kehittämistä paransimme sekä henkilö- että yritysasiakkaidemme verkkopalveluja ja uudistimme LähiTapiola.fi-sivustomme. Digitaalisia palveluja kehittämällä helpotamme asiakkaiden itseasiointia, mutta varmistamme samalla asiantuntijapalvelun riittävän laajan saatavuuden monimutkaisempien asioiden hoidossa. Omistaja-asiakkaidemme tyytyväisyydestä kertoo osaltaan myös korkea asiakaspysyvyys. Mittava vakuutusjärjestelmien kokonaisuudistus etenee suunnitelmien mukaisesti.

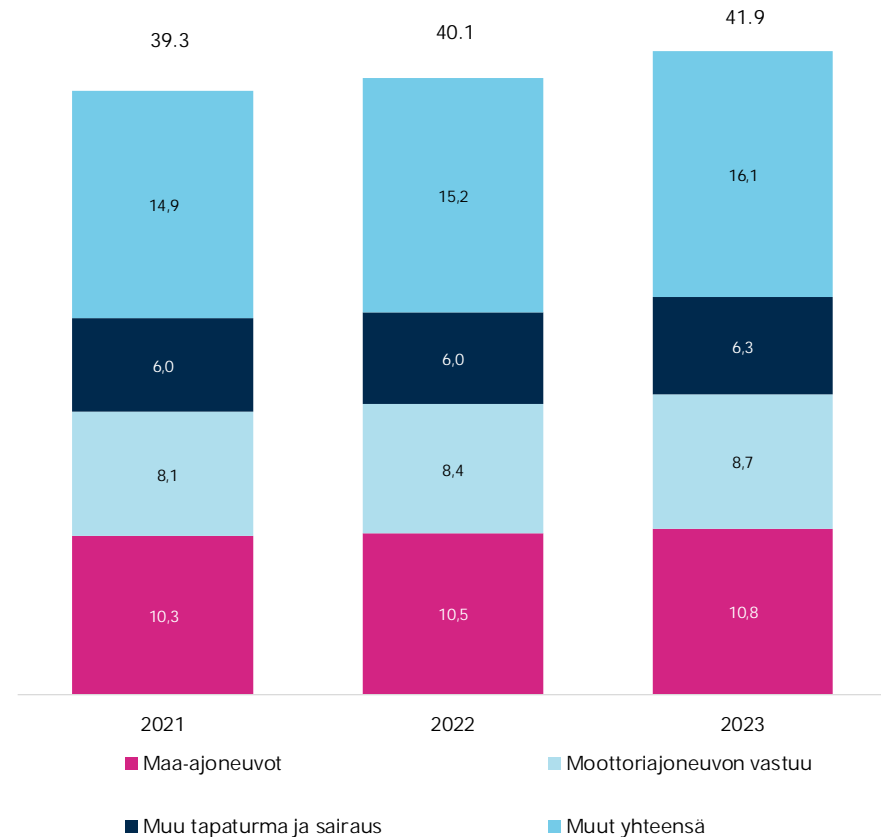
Ensivakuutuksen maksutulomme oli 41,9 miljoonaa euroa (40,1 milj. €) ja kasvua edelliseen vuoteen 4,4 prosenttia. Maksutulon kasvua tukivat hyvän asiakaspysyvyyden lisäksi merkittävä myynnin kasvu sekä henkilökohtaisen palvelun kanavissa että verkkomyynissä. Voimakkainta maksutulon kasvu oli yritysasiakasliiketoiminnassa, jossa maksutulo kasvoi 7,6 prosenttia.

Vahvistimme vuoden 2023 aikana asemaamme liikennevakuutuksen markkinajohtajana: vakuutussopimusten määrällä mitattuna yhtiön markkinaosuus toimialueellaan oli vuoden lopussa 36,1 prosenttia (35,6 %). LähiTapiola-ryhmä on myös valtakunnallisesti maatilavakuuttamisen markkinajohtaja 65 prosentin markkinaosuudella tilojen pääasiallisena vakuutusyhtiönä.

Maksetut korvaukset kasvoivat vuonna 2023 merkittävästi. Asiakkaillemme maksamiemme korvausten 8,2 miljoonan euron lisäyksestä huolimatta yhtiön vastuulle jäävää korvausmenoa kuvaava riskisuhde säilyi edelleen pitkän aikavälin keskiarvojen tasolla. Vahinkojen määrä kasvoi useissa vakuutuslajeissa yhteiskunnallisen aktiviteetin lisääntyttyä. Korkea inflaatio kasvatti korvauskuluja, kun työpanosten ja materiaalien hinnat nousivat laajasti eri palveluntuottajilla. Henkilövakuutuksissa myös pandemian jälkeisen hoitovelan purkautuminen ja Kela-korvausten leikkaukset lisäsivät maksettuja korvauksia.

LähiTapiola Kaakkois-Suomi

Ensivakuutuksen maksutulon kehitys vakuutusluokkaryhmittäin, milj. eur.

Korvauskulumme olivat 21,7 miljoonaa euroa (20,0 milj. €) ja riskisuhteemme ilman perustekorkokulua 48,0 prosenttia (45,8 %). Omaisuuden ja toiminnan yli 100 000 euron suurvahinkoja sattui 5 kappaletta (5 kpl). Maksoimme asiakkaille vahinkovakuutuksen korvauksia 28,6 miljoonaa euroa (20,7 milj. €). Lisäksi hyvitimme vakuutusmaksuista keskittämisetuina 3,8 miljoonaa euroa (3,7 milj. €) ja S-ryhmän bonuksena 1,5 miljoonaa euroa (1,4 milj. €).

Vahinkovakuutuksen volyymin kasvu, inflaatio sekä panostukset liiketoiminnan kehittämiseen ovat vaikuttaneet yhtiömme toimintakuluihin. Toimintakulumme olivat 13,3 miljoonaa euroa (12,4 milj. €) ja vahinkovakuuttamisen tehokkuutta mittaava toimintakulusuhteemme nousi 1,4 prosenttiyksikköä ja oli 35,0 prosenttia (33,6 %).

Haastavasta kustannuskehityksestä huolimatta vahinkovakuutustoimintamme on pysynyt alhaisen vahinkomenon johdosta kannattavana. Vakuutustekninen katteemme ennen tasoitusmäärän muutosta oli 6,2 miljoonaa euroa (7,4 milj. €). Yhdistetty kulusuhteemme ilman perustekorkokulua oli 83,1 prosenttia (79,5 %).

Vahinkovakuutuksessa korvauskuluihin sisältyy kertaluontoisia eriä liittyen vastuuelan laskuperusteiden ja laskentatavan muutoksiin. Yhteisvaikutus eristä paransi 1,9 miljoonaa euroa vakuutusteknistä katetta ennen tasoitusmäärän muutosta. Muutoksista ja niiden vaikutuksista on kerrottu tarkemmin tilinpäätöksen laatimisperiaatteissa.

2.2 Sijoitustoiminta ja talouden liiketoiminta

Sijoitustoiminnan tarkoitus on tuottaa arvoa omistaja-asiakkaillemme, ja sijoitustoiminnan tuotoilla mahdollistetaan vakavaraisuuden ylläpitäminen sekä kilpailukykyisten palveluiden tuottaminen asiakkaillemme tulevaisuudessakin.

Vuosi 2023 käynnistyi epävarmoissa tunnelmissa. Venäjän hyökkäyssota, inflaatio ja rahapolitiikan kiristykset heikensivät talouksien ja rahoitusmarkkinoiden näkymiä. Vuoden jälkimmäisellä puoliskolla epävarmuus helpotti inflaation hidastuessa ja keskuspankkien lopettaessa koronnostot. Samalla rahataloudelliset olosuhteet kevenivät korkojen laskun, yrityslainojen riskilisten kutistumisen ja osakemarkkinoiden vahvistumisen myötä. Kokonaisuutena osakkeiden ja joukkovelkakirjalainojen toteutuneet tuotot muodostuivat lopulta poikkeuksellisen vahvoiksi. Valuuttamarkkinoilla euro vahvistui dollaria vastaan, mikä heikensi dollarisijoitusten tuottoja euroissa mitattuna.

Maailman johtavat keskuspankit jatkoivat ohjauksenkorkojen nostoja vuoden kolmannelle neljännekselle saakka. Vaikka yksittäiset koronnostot ovat olleet poikkeuksellisen suuria, Yhdysvaltain talouskasvu on jatkanut vahvana. Euroalueella tilanne on sitä vastoin huolestuttava ja Kiinan talouden kehitys on ollut pettymys. Rahapolitiikan kiristykset vaikuttavat reaalityalouteen 6–18 kuukauden viipeellä, jonka seurauksena maailmantalous voi yllättää negatiivisesti

vuonna 2024. Sijoitusmarkkinoiden ja talouspolitiikan tekijöiden näkökulmasta mahdollisen taantumun syvyys, kesto ja laajuus vaikuttavat tuleviin päätöksiin.

Vuodesta 2023 muodostui lopulta sijoituksellisesti hyvä LähiTapiola Kaakkois-Suomelle, kun sekä osake- että korkosijoitukset tuottivat selvästi positiivisesti. Ainoastaan kiinteistösijoituksissa tuotot jäivät negatiivisiksi. Sijoitustoiminnan nettotuotomme oli 6,2 miljoonaa euroa (-0,3 milj. €). Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin oli 5,7 prosenttia (-6,1 %). Sijoituksista yli 53 prosenttia oli osakesijoituksiin luokiteltavia.

Sijoitustoiminta

	2023	2022
Sijoitusten nettotuotto käyvin arvoin, %	5,7	-6,1
Korkosijoitukset	7,9	-11,3
Osakesijoitukset	7,1	-4,2
Kiinteistösijoitukset	-3,9	0,0
Muut sijoitukset	0,0	5,1
Sijoitusten allokaatio, %		
Korkosijoitukset	32,5	35,8
Osakesijoitukset	53,8	50,3
Kiinteistösijoitukset	13,7	13,9
Sijoitusomaisuus käyvin arvoin, milj. eur.	177,5	168,1

LähiTapiola-ryhmän monipuolisia säästämisen ja sijoittamisen palveluita tarjoavat LähiTapiola Varainhoito –konsernin yhtiöt: LähiTapiola-rahastojen ja sijoitusasiakkaiden varainhoitajana toimiva LähiTapiola Varainhoito Oy, sijoitusrahastotoimintaa harjoittava Seligson & Co Rahastoyhtiö Oyj, vaihtoehtorahastojen hoitaja LähiTapiola Vaihtoehtorahastot Oy tytäryhtiöineen sekä kiinteistösijoituksia hallinnoiva LähiTapiola Kiinteistövarainhoito Oy tytäryhtiöineen. LähiTapiola-ryhmän henkivakuutustoimintaa harjoittava LähiTapiola Henkiyhtiö tarjoaa yksityishenkilöille ja yrityksille myönnettävät yksilölliset henkivakuutukset, ryhmähenkivakuutukset, yksilölliset eläkevakuutukset ja kapitalisaatiosopimukset sekä yrityksille myönnettävät ryhmäeläkevakuutukset. Lisäksi LähiTapiola Rahoitus Oy tarjoaa osamaksu- ja rahoitusleasingrahoitusta sekä kaupintapalveluita.

2.3 Luottoluokitus

Luottoluokittaja Standard & Poor's on tehnyt luottoluokitusarvion LähiTapiola-ryhmästä vuodesta 2019 alkaen.

Standard & Poor's antoi 17.10.2023 LähiTapiola Vahinkoyhtiölle luokituksen A vakain näkymin. Luokitukseen vaikuttivat ryhmän vahva vakavaraisuus sekä hyvä tuloksellisuus edellisvuosina. Luokitus ja näkymät olivat vastaavat kuin edellisessä luokituksessa lokakuussa 2022. Standard & Poor's näkee LähiTapiolan säilyttävän johtavan aseman kansallisessa vakuutusmarkkinassa.

3 Vakavaraisuus ja riskiasema

3.1 Vakavaraisuuden hallinta

Vakavaraisuuden hallinta on osa ryhmän ja sen yhtiöiden riskienhallintaa. Vakavaraisuuden hallinnan lähtökohtana on, että ryhmällä ja yhtiöillä on riittävästi vakavaraisuuspääomaa veloitteidensa täyttämiseksi ottaen huomioon odotetut ja odottamattomat tappiot. Keskinäisen yhtiömuodon vuoksi vakavaraisuuden hallinnassa korostetaan asiakkaiden taloudellisen turvan jatkuvaa varmistamista koko ryhmän ja sen yhtiöiden hyvällä vakavaraisuudella.

LähiTapiola-ryhmä muodostaa Vakuutusyhtiölain mukaisen vakuutusyhtiöryhmän sekä rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukaisen vakuutus- ja rahoitusryhmittymän. Ylimpänä emoyrityksenä LähiTapiola Vahinkoyhtiön tehtävänä on varmistaa, että ryhmä ja sen yhtiöt täyttävät lakisääteiset vakavaraisuuteen liittyvät vaatimukset. LähiTapiola-ryhmän ja sen vakuutusyhtiöiden vakavaraisuudet lasketaan käyttämällä Solvenssi II -standardikaavaa. Vakavaraisuuslaskenta ei kuulu lakisääteisen tilintarkastuksen piiriin.

LähiTapiola Vahinkoyhtiön ja alueyhtiöiden välillä on solmittu yhteisvastuusopimus, jonka tarkoituksena on turvata LähiTapiola-ryhmän yhtiöiden vakavaraisuus. Sopimus määrittelee toimintaperiaatteet päätöksentekomenettelyineen sellaista poikkeuksellista tilannetta varten, jossa jonkin ryhmään kuuluvan yhtiön vakavaraisuus on vaarantunut tai vaarantumassa. Sopimuksen mukaan LähiTapiola Vahinkoyhtiö ja alueyhtiöt ovat velvollisia tarvittaessa pääomittamaan toista ryhmän yhtiötä edellyttäen, että pääomittavan yhtiön oma vakavaraisuus on riittävällä tasolla sekä pääomitusta tehtäessä, että sen jälkeen. Yhteisvastuusopimuksen veloitettavan pääomituksen määrä on rajoitettu suhteessa pääomittavan yhtiön omaan varallisuuteen.

Yhteisvastuusopimuksessa on sovittu myös siitä, että LähiTapiola Keskinäisen Henkivakuutusyhtiön ja ryhmän varainhoitoyhtiöiden (LähiTapiola Varainhoito Oy, LähiTapiola Kiinteistövarainhoito Oy, LähiTapiola Vaihtoehtorahastot Oy) vakavaraisuutta tuetaan tarvittaessa vastaavin periaattein takuu- ja osakepääomaosuuksien mukaisissa suhteissa. Myös LähiTapiola Rahoitus Oy:n vakavaraisuuden varmistamisessa noudatetaan soveltuvin osin yhteisvastuusopimuksen periaatteita. Nämä yhtiöt eivät kuitenkaan ole yhteisvastuusopimuksen osapuolia, eivätkä ne näin ollen voi sopimukseen vedoten vaatia lisäpääomitusta.

LähiTapiola-ryhmän vahinkovakuutusyhtiöt lukeutuvat toimialan vakavaraisimpiin yhtiöihin Suomessa ja tällä hetkellä ryhmän kaikkien yhtiöiden vakavaraisuus on vahvalla tasolla. Ryhmän vakavaraisuuden hallinnasta kerrotaan tarkemmin vakavaraisuutta ja taloudellista tilaa koskevissa kertomuksissa osoitteessa www.lahitapiola.fi. Vuotta 2023 koskeva LähiTapiola-ryhmän kertomus julkaistaan 8.4.2024 mennessä.

3.2 Vakavaraisuusasema

Vakavaraisuussuhteemme (yhtiön hyväksyttävän oman varallisuuden määrä suhteessa vakavaraisuuspääomavaatimukseen) oli 363,1 prosenttia (392,3 %). Yhtiömme vakavaraisuussuhde heikkeni hieman tilikauden aikana, pysyen kuitenkin vahvalla tasolla. Vakavaraisuussuhteen muutokseen vaikutti erityisesti osakemarkkinan myönteisen kehityksen myötä kasvaneet markkinariskit sekä korkotason lasku, joka nosti vakavaraisuuslaskennan vastuuvelan määrää.

Yhtiömme likvideettitilanne oli hyvällä tasolla tilikauden aikana. Mahdollisiin likvideettitarpeisiin on varauduttu riittävällä käteisen määrällä ja varmistamalla, että sijoitusomaisuudessa on riittävästi likvidejä sijoituksia, jotka ovat nopeasti muutettavissa käteiseksi.

3.3 Riskiasema

Toiminnan merkittävimmät riskit ovat vakuutusriskit, sijoitustoimintaan liittyvät markkinariskit, operatiiviset riskit sekä toimintaympäristön ja strategian riskit.

Vahinkovakuutustoiminnan merkittävimmät vakuutusriskit liittyvät vakuutus tuotteiden hinnoitteluun, inflaatioon, kuolleisuudessa tapahtuviin muutoksiin sekä jälleenvakuutussojiiin.

Markkinariski aiheutuu varojen markkina-arvojen vaihtelusta, sisältäen muun muassa korkojen, osakekurssien tai valuuttakurssien muutoksen aiheuttaman vaihtelun.

Operatiivisilla riskeillä tarkoitetaan tappionvaaraa, joka aiheutuu riittämättömistä tai epäonnistuneista sisäisistä prosesseista, henkilöstöstä, järjestelmistä ja ulkoisista tekijöistä. Oikeudelliset riskit sisältyvät operatiivisiin riskeihin.

Toimintaympäristön ja strategian riskit sisältävät muun muassa yleiseen toimintaympäristöön, markkinoiden ja asiakaskäyttäytymisen muutoksiin, kilpailuun ja kilpailijoihin sekä strategian sisältöön ja toteuttamiseen liittyvät riskit. Toimintaympäristön ja strategian riskejä korostavat vakuutusallalla samanainen talouskehityksen epävarmuus ja toimintaympäristön yhä nopeutuva muutosvauhti: muun muassa digitalisaation tuoma murros, toimialaluokumat, uudenlaiset toimijat ja yhteenliittymät, väestörakenteen muutos, kansainvälistyminen sekä ilmastonmuutos.

Suomen vaisu talouskehitys alkuvuonna 2023 sekä syksyn heikot tilastotiedot ja luottamusindikaattorit vahvistavat kuvaa finanssisektorin haastavasta toimintaympäristöstä. Suomen bruttokansantuotteen osalta ennustetaan edelleen heikkoa kehitystä vuonna 2024. Inflaation ja korkojen säilyminen korkeammalla tasolla ennakoitua pidempään voi hidastaa talouskasvun alkamista. Toimintaympäristön riskejä talouskehitykselle luovat myös esimerkiksi geopoliittiset jännitteet, Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan, energiahintojen kehitys, kansainvälisten rahoitusmarkkinoiden mahdolliset häiriöt sekä kotitalouksien korkea velkaantuminen. Energiahintojen ja elinkustannusten yleinen nousu sekä korkojen kohoaminen heikentävät finanssisektorin asiakkaiden maksukykyä. Vaikka palkansaajien nimellisansioden kehitys on säilynyt hyvänä, inflaatio pienentää jatkossakin kotitalouksien reaalisia tuloja ja käytettävissä olevia varoja. Korkeammat korot ja heikkenevä talous voivat myös vähentää palveluiden kysyntää merkittävästi.

Toimintaympäristön epävarmuudet ja erilaisten finanssisektoriin kohdistuvien sokkien toteutuminen altistavat rahoitusmarkkinat äkillisille markkinaheilahteluille. Toteutuessaan varallisuuserien negatiiviset hinnanmuutokset esimerkiksi osake- ja velkakirjamarkkinoilla kasvattaisivat yhtiöiden sijoitustappioita. Lisäksi kiinteistösektorin ja rakennusalan tilanne on erityisen heikko, mikä kasvattaa sekä luottoriskejä että kiinteistösijoitusten arvostuksiin liittyviä riskejä.

Pidemmällä tähtäimellä finanssisektorin toimijoita haastavat epävakaan taloudellisen toimintaympäristön lisäksi pitkäaikaiset muutostrendit, kuten il-

mastonmuutoksen vaikutukset (ESG-riskit) ja niiden ehkäisyyn tähtäävät toimet, demografiset muutokset, digitalisaatio, uudet teknologiat, tuotteet ja toimintatavat sekä kyberriskit.

LähiTapiola-ryhmän riskienhallinnasta ja merkittävimmistä riskeistä kerrotaan tarkemmin tilinpäätöksen riskienhallinnan liitetiedoissa sekä vakavaraisuutta ja taloudellista tilaa koskevassa kertomuksessa osoitteessa www.lahitapiola.fi.

4 Tilikauden jälkeiset tapahtumat

Liiketoiminta on jatkunut tilikauden päättymisen jälkeen olennaisilta osin odotusten mukaisena.

LähiTapiola Kaakkois-Suomi maksaa osan takuupääomastaan takaisin LähiTapiola Vahinkoyhtiölle tilikauden 2024 aikana. Takaisinmaksu vaatii vielä yhtiökokouksen hyväksynnän.

5 Tulevaisuuden näkymät

5.1 Vahinkovakuutustoiminta

Kansantalouden näkymät vuodelle 2024 ovat heikohkot, mutta vahinkovakuutuksen markkinanäkymä on varovaisen myönteinen. Maltillistuva inflaatio ja vuonna 2024 realisoituvat palkankorotukset parantavat kuluttajien ostovoimaa. Työttömyyden merkittävää kasvua ei ole nähtävissä lyhyellä aikavälillä.

Geopoliittiset riskit ovat edelleen korkealla tasolla. Venäjän aloittama hyökkäyssota on pysyvästi muuttanut Euroopan turvallisuustilannetta ja vastakainasettelu demokratioiden ja itsevaltaisten valtioiden välillä kärjistyy. Sijoitusmarkkinoilla voidaan nähdä voimakkaita heilahteluja.

Kotimaisessa vahinkovakuutusmarkkinassa asiakasuskollisuus on korkealla tasolla ja vakuutusturvasta ei olla tinkimässä ensimmäisenä. Asiakasomisteisena yhtiönä LähiTapiola kehittää palveluitaan asiakkaiden tarpeiden pohjalta. Digitaalisen murroksen myötä verkkopalvelujen kehitykseen panostetaan merkittävästi.

LähiTapiolan vahinkovakuutustoiminnan kehityspanostukset kohdistuvat perusjärjestelmäudistukseen, taloudellisen hyödyn kasvattamiseen omistaja-asiakkaillemme sekä asiointi- ja ostomahdollisuuksien parantamiseen.

5.2 Sijoitusmarkkinoiden näkymät

Sijoitustoiminnan näkymät vuodelle 2024 ovat edelleen epävarmat. Suurimmat riskit liittyvät politiikkaan ja geopolitiikkaan. Yli puolet maailman väestöstä äänestää kuluvana vuonna vaaleissa ja tulokset voivat aiheuttaa merkittävää epävakautta toimintaympäristöön. Tärkeimmät vaalit pidetään Yhdysvalloissa, jossa maalle valitaan uusi presidentti. Myös geopolitiikan osalta tilanne on aikaisempaa haastavampi: Venäjän hyökkäyssota jatkuu, Lähi-idän kriisi uhkaa eskaloitua ja Taiwanin tilanne on vaarassa kiristyä entisestään.

Suhdannenäkymä on sen sijaan edellisvuotta parempi. OECD:n ennakoivat suhdanneosoittimet kertovat jo talouden elpymisodotuksista, mutta Venäjän hyökkäyssodan laajeneminen, Lähi-idän tilanteen eskaloituminen ja sitä kautta raaka-aineiden hintojen uusi nousu kasvattaisivat alasuuntaisia riskejä. Lisäksi johtavien keskuspankkien liiallinen viivyttely rahapolitiikan kevenysten aloittamisessa ja Kiinan kiinteistösektorin tilanne aiheuttavat epävarmuutta sijoitusmarkkinoilla.

Vuosi 2024 tiivistyy sijoituksellisesti todennäköisesti siihen, ehtivätkö inflaatio ja korkotaso laskemaan riittävän nopeasti vai aiheuttavatko rahapolitiikan viime vuosien kiristykset taantuman lopulta myös Yhdysvaltoihin. Maailmanlaajuinen taloustaantuma yhdistettynä pörssiyritysten tulostason laskuun vetäisi todennäköisesti myös maailman pörssit laskuun ja aiheuttaisi sitä kautta sijoittajille tappioita. Toisaalta inflaation nopea lasku mahdollistaisi rahapolitiikan merkittävän keventämisen jo tämän vuoden aikana, jolloin sijoitusvuodesta voisi tulla hyväkin.

Näiden lähtökohtien valossa LähiTapiola-ryhmän yhtiöiden sijoitustoiminnan näkymiin sisältyy edelleen poikkeuksellisen paljon epävarmuutta. Sijoitustuotoilla on huomattava vaikutus vakuutusyhtiön tuloksessa. Hyvän vakavaraisuustason ja vakavaraisuuden hallintaan panostamisen myötä LähiTapiola-ryhmä on hyvin varautunut sijoitusmarkkinoiden eri kehityskulkuihin.

6 Hallinto ja vastuullisuus

6.1 LähiTapiola-ryhmän rakenne

LähiTapiola-ryhmän vakuutusyhtiöt ovat keskinäisiä yhtiöitä, jolloin niiden omistajia ovat vakuutuskenottajat ja takuupääoman omistajat. LähiTapiola Vahinkoyhtiöllä on vakuutusyrittäjäryhmän ylimpänä emoyrityksenä LähiTapiola-ryhmään ulottuva vastuu ryhmän ja sen yhtiöiden luotettavan hallinnon,

vakavaraisuuden valvonnan, riskienhallinnan, sisäisen valvonnan sekä näihin liittyvän viranomaisraportoinnin järjestämisestä. LähiTapiola-ryhmän yhtiöt ovat järjestäneet keskinäiset vastuunsa ja työnjakonsa ryhmän sisäisin sopimuksin. LähiTapiola Vahinkoyhtiön tilinpäätös julkaistaan osoitteessa www.lahitapiola.fi.

6.2 Hallinto ja johtamisjärjestelmä

Noudatamme hallinnossa hyvää hallinnointitapaa, joka perustuu vakuutus- ja rahoitusalaan koskevaan lainsäädäntöön, Finanssivalvonnan antamiin määräyksiin ja ohjeisiin sekä keskinäisiin vakuutusyhtiöihin soveltuvin osin myös listayhtiöiden hallinnointikoodiin. LähiTapiola Vahinkoyhtiö antaa toimintakeromuksesta erillisenä dokumenttina selvityksen hallinto- ja ohjausjärjestelmästä Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodin suosituksen mukaisella tavalla (1.1.2020). Selvitys LähiTapiola Vahinkoyhtiön ja LähiTapiola Henkiyhtiön hallinto- ja ohjausjärjestelmästä on nähtävillä osoitteesta www.lahitapiola.fi.

6.2.1 Yhtiökokous

LähiTapiola Kaakkois-Suomen yhtiökokous pidettiin 12.5.2023. Kokouksessa vahvistettiin tilinpäätös vuodelta 2022, päätettiin tuloksen käyttämisestä, myönnettiin vastuuvapaus hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle. Kokouksessa vahvistettiin lisäksi hallintoneuvoston jäsenten lukumäärä ja palkkiot sekä valittiin uudet hallintoneuvoston jäsenet ja yhtiön tilintarkastajat.

6.2.2 Hallintoneuvosto

Hallintomalliimme vaikuttaa keskeisesti keskinäinen yhtiömuoto, jossa vakuutuskenottajat ovat yhtiömme osakkaita. Koska osakkaiden määrä on näin ollen hyvin laaja, on yhtiöiden hallintoneuvostoilla ja hallituksilla juridisten tehtäviensä ohella merkittävä rooli vakuutusyhtiöiden omistajaohjauksessa sekä yhtiöiden ja niiden osakkaiden välisenä vuorovaikutuskanavana.

Kertomusvuonna hallintoneuvoston jäsenet olivat: Antero Parkkonen (puheenjohtaja), Arto Kauppila (varapuheenjohtaja), Mikko Eskola (12.5.2023 asti), Mika Haakana, Timo Haimila, Jarkko Hartikainen, Jari Heinonen, Saija Hyvättinen, Elina Inkeroinen-Lalu, Jukka Jaakkola, Keijo Kaalimaa, Matti Kaatonen, Maarit Koverola, Juha Kuokka, Nina Lappalainen, Suvi-Tuuli Lappalainen, Mika Luukkonen, Anssi Manninen, Rauli Pohjola, Marjak Rämä, Timo Seppälä, Lasse Vallentin, Marjut Vallin, Sanna Vapalahti ja Arto Vuorela.

Hallintoneuvoston palkat ja sitoumukset löytyvät tuloslaskelman liitteestä "Johdon palkat ja palkkiot, eläkesitoumukset, rahalainat ja niiden ehdot sekä vakuudet ja vastuusitoumukset".

6.2.2.1 Hallintoneuvoston nimitystoimikunta

Hallintoneuvoston nimitystoimikunnan tarkoituksena on varmistaa valintaesitysten valmistelun monipuolisuus ja läpinäkyvyys valittaessa jäseniä yhtiön hallintoneuvostoon ja hallitukseen. Nimitystoimikunta valmistelee esitykset koskien hallintoneuvoston sekä hallituksen henkilövalintoja.

Hallintoneuvoston nimitystoimikunnan jäsenet ovat Antero Parkkonen (puheenjohtaja), Arto Kauppila, Lasse Vallentin ja Sanna Vapalahti.

6.2.3 Hallitus

Hallitus huolehtii yhtiön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Sen tulee myös huolehtia kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä.

Tilikaudella 1.1. - 31.12.2023 hallituksen puheenjohtajana toimi puheenjohtajana toimi Jyrki Mattinen, varapuheenjohtajana Ari Nopanen ja jäseninä Heli Arminen, Petri Heikkinen (12.5.2023 asti), Kaisa Heino, Henri Karppinen Kirsi Lyytikäinen ja Juha Sormunen.

Hallituksen palkat ja sitoumukset löytyvät tuloslaskelman liitteestä "Johdon palkat ja palkkiot, eläkesitoumukset, rahalainat ja niiden ehdot sekä vakuudet ja vastuusitoumukset".

6.2.4 Johtoryhmä

LähiTapiola Kaakkois-Suomen johtoryhmä vastaa hallituksen sille antamien tehtävien valmistelusta, päätöksenteosta ja täytäntöönpanosta.

Yhtiön johtoryhmään kuuluvat toimitusjohtaja Teemu Routti (puheenjohtaja), hallintojohtaja Petteri Behm, liiketoimintaohjaaja Jari Karvanen ja liiketoimintaohjaaja Jyrki Sivonen. Johtoryhmän sihteerinä toimii hallintopäällikkö Joel Langel.

6.2.5 Toimitusjohtaja

LähiTapiola Kaakkois-Suomen toimitusjohtajana toimii Teemu Routti.

Toimitusjohtajan ja toimitusjohtajan sijaisen palkat ja sitoumukset löytyvät tuloslaskelman liitteestä "Johdon palkat ja palkkiot, eläkesitoumukset, rahalainat ja niiden ehdot sekä vakuudet ja vastuusitoumukset".

6.2.6 Tilintarkastaja

Yhtiökokous valitsi LähiTapiola Kaakkois-Suomen tilintarkastajana jatkaamaan KPMG Oy Ab:n, jonka nimeämänä yhtiön päävastuullisena tilintarkastajana toimii Timo Nummi, KHT. Yhtiön varatilintarkastajana toimii Mikko Haavisto, KHT.

6.2.7 Valvova viranomainen

LähiTapiola Kaakkois-Suomi on julkisen valvonnan alainen vahinkovakuutusyhtiö, jota valvoo Finanssivalvonta. Finanssivalvonta valvoo ja tarkastaa, että vakuutuslaitokset noudattavat lakia ja hyvää vakuutus tapaa ja käyttävät toiminnassaan asianmukaisia menettelytapoja. Se seuraa ja arvioi valvottaviensa taloudellista asemaa, johtamis-, valvonta- ja riskienhallintajärjestelmiä, toimintaedellytyksiä sekä toimintaympäristön muutoksia.

6.2.8 Lähipiiri

LähiTapiola Kaakkois-Suomen lähipiiristä kerrotaan tilinpäätöksen liitetiedoissa.

6.3 Henkilöstö ja palkitseminen

LähiTapiola Kaakkois-Suomen henkilöstön lukumäärä oli tilikaudella keskimäärin 60 (59) henkilöä.

Kannustinpalkkiojärjestelmät ovat keskeinen osa palkitsemisjärjestelmäämme ja niiden tarkoituksena on tukea strategisten ja operatiivisten tavoitteiden saavuttamista henkilöstöä kannustamalla ja sitouttamalla. Kannustinpalkkiojärjestelmät koostuvat vuositulospalkkiojärjestelmästä ja ylimmän johdon pitkän aikavälin kannustinpalkkiojärjestelmästä. Palkitsemisjärjestelmää vahvistettaessa pyritään varmistumaan siitä, että se on yhtiön ja LähiTapiola-ryhmän liiketoimintastrategian sekä tavoitteiden ja arvojen mukainen ja että se vastaa yhtiöryhmän pitkän aikavälin etua, ja on sopusoinnussa yhtiöryhmän hyvän ja tehokkaan riskienhallinnan kanssa eikä kannusta liialliseen riskinottoon.

LähiTapiola Kaakkois-Suomen ylimmän johdon eläkeikä määräytyy työeläkelainsäädännön mukaan. Maksettava eläke perustuu työnantajan maksamiin vakuutusmaksuihin ja niille kertyvään korkotuottoon.

Yhtiön hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle ja tämän sijaiselle tilikauden 2023 aikana maksetut palkat ja palkkiot esitetään tilinpäätöksen liitetiedoissa. LähiTapiola-ryhmän palkitsemisperiaatteista kerrotaan tarkemmin LähiTapiola-ryhmän palkitsemisraportissa osoitteessa www.lahitapiola.fi.

6.4 Vastuullisuus

LähiTapiolan vastuullisuustyötä ohjaa LähiTapiolan ryhmästrategia ja Omistajatahto. Ydinliiketoimintomme, vakuuttaminen ja sijoittaminen, ovat myös vastuullisuustyömme tärkeimmät välineet. Vakuuttajana vahvistamme suomalaisen yhteiskunnan vakautta ja turvallisuutta. Vastuullisena sijoittajana jätämme positiivisen jälkemme maailmaan.

Vastuullisuus on LähiTapiolalle kannattavan ja pitkäjänteisen liiketoiminnan välttämätön edellytys. Tärkein tehtävämme on tarjota riittävää ja kohtuuhintaista vakuutusturvaa myös muuttuvien riskien maailmassa. Vastuullisuuden vaikuttavuuden parantaminen on yksi LähiTapiolan strategiakauden 2022–2026 viidestä tavoitteesta. Haluamme olla vaikuttavan vastuullisuuden suunnannäyttäjä toimialallamme, kaikkialla Suomessa.

LähiTapiolan-ryhmän vastuullisuusohjelma 2022–2026 ohjaa myös LähiTapiola Kaakkois-Suomen vastuullisuustyötä. Vastuullisuusohjelma määrittelee ryhmän yhteiset vastuullisuustavoitteet ja tärkeimmät toimenpiteet.

LähiTapiola-ryhmä on sitoutunut YK:n kestävän vakuuttamisen periaatteisiin (Principles for Sustainable Insurance). Periaatteet määrittelevät vakuutusalan vastuulliset toimintatavat, jotka tukevat YK:n kestävän kehityksen ja Pariisin ilmastopimuksen tavoitteita. LähiTapiola Varainhoito -konserni on sitoutunut YK:n tukemiin vastuullisen sijoittamisen periaatteisiin (Principles for Responsible Investment).

Ryhmän vastuullisuuden ohjausryhmä ohjaa vastuullisuuden kehittämistä, vastuullisuusohjelman toimeenpanoa ja varmistaa sääntelyn vaatimusten ennakoinnin. Vastuullisuuden johtamista tukee säännöllisesti kokoontuva hallinnon edustajien vastuullisuustyöryhmä.

LähiTapiola on merkittävä valtakunnallinen ja alueellinen lahjoittaja. Vuonna 2023 ryhmän yhtiöt tukivat erilaisia yhteisöjä 3,2 miljoonalla eurolla. Vuonna 2023 ryhmän yhtiöt lahjoittivat yhteensä 459 000 euroa mielen hyvinvointia tukeviin hankkeisiin ja matalan kynnyksen ennaltaehkäiseviä palveluita tarjoaville toimijoille. Paikallisyhteisöjen ja haja-asutusalueiden arjen turvallisuutta parantavia hankkeita sekä vapaaehtoisen pelastustoiminnan turvaamista ympäri Suomen yhtiöt tukivat 445 000 eurolla.

Alueellisesti LähiTapiola Kaakkois-Suomi lahjoitti varoja mm. LUT-yliopistolle, Suomen Partiolaiset ry:lle ja Suomen Meripelastusseura ry:lle. Lisäksi yhtiö sponsoroi lukuisia toimialueensa turvallisuutta ja hyvinvointia edistäviä hankkeita sekä järjestö- ja vapaaehtoistoimintaa.

Kerromme LähiTapiola-ryhmän vastuullisuudesta ja vuoden 2023 toiminnasta erillisessä vastuullisuusraportissa, joka julkaistaan osoitteessa www.lahitapiola.fi.

7 Ehdotus voiton käyttämisestä

Hallituksen ehdotus

Hallitus ehdottaa LähiTapiola Kaakkois-Suomen yhtiökokoukselle, että tilikauden 2023 voitosta, määrältään 10 515 757,01 euroa, siirretään 100 000,00 euroa käyttörahastoon ja loppuosa 10 415 757,01 euroa siirretään varmuusrahastoon. Varmuusrahastosta esitetään maksettavaksi takuupääomalle korkoa 5,71 %, eli 609 908,10 euroa.

Mikäli hallituksen ehdotus voiton käyttämisestä hyväksytään, jakautuu yhtiön oma pääoma sen jälkeen oheisen taulukon mukaisesti.

Oma pääoma ehdotuksen jälkeen:

Oma pääoma, eur.	80 769 208,78
Pohjarahasto	5 312 642,23
Takuupääoma	10 681 402,86
Varmuusrahasto	64 450 163,69
Käyttörahasto	325 000,00

Tilinpäätös 1.1. – 31.12.2023

8 Tilinpäätöstaulukot LähiTapiola Kaakkois-Suomi

8.1 Tuloslaskelma, LähiTapiola Kaakkois-Suomi

VAKUUTUSTEKNINEN LASKELMA	Liite	1.1.2023 - 31.12.2023	1.1.2022 - 31.12.2022
Vakuutusmaksutuotot			
Vakuutusmaksutulo	1	41 875 395,32	40 110 117,20
Jälleenvakuuttajien osuus		-2 963 485,20	-2 841 513,47
Vakuutusmaksutulo omalla vastuulla		38 911 910,12	37 268 603,73
Vakuutusmaksuvastuun muutos		-859 526,00	-342 702,00
Jälleenvakuuttajien osuus		-198,00	198,00
Vakuutusmaksuvastuun muutos yhteensä		-859 724,00	-342 504,00
Vakuutusmaksutuotot yhteensä		38 052 186,12	36 926 099,73
Korvauskulut			
Maksetut korvaukset		-31 799 946,25	-23 603 690,64
Jälleenvakuuttajien osuus		5 522 726,66	720 120,56
Maksetut korvaukset omalla vastuulla		-26 277 219,59	-22 883 570,08
Korvausvastuun muutos		7 452 351,00	-485 630,00
Jälleenvakuuttajien osuus		-2 855 931,13	3 413 414,99
Korvausvastuun muutos yhteensä		4 596 419,87	2 927 784,99
Korvauskulut yhteensä		-21 680 799,72	-19 955 785,09
Liikekulut	3	-10 140 980,22	-9 564 117,95
Vakuutustekninen kate ennen tasoitusmäärän muutosta		6 230 406,18	7 406 196,69
Tasoitusmäärän muutos		544 680,00	544 680,00
Vakuutustekninen kate	2	6 775 086,18	7 950 876,69
MUU KUIN VAKUUTUSTEKNINEN LASKELMA	Liite	1.1.2023 - 31.12.2023	1.1.2022 - 31.12.2022
Vakuutustekninen kate		6 775 086,18	7 950 876,69
Sijoitustoiminnan nettotuotot			
Sijoitustoiminnan tuotot	4	7 457 315,52	4 926 996,95
Sijoitustoiminnan kulut	4	-1 220 118,02	-5 180 971,88
Sijoitustoiminnan nettotuotot yhteensä		6 237 197,50	-253 974,93
Muut tuotot			
Muut	4	1 171 782,75	1 087 701,33
Muut kulut			
Muut	4	-838 597,23	-751 691,89
Voitto varsinaisesta toiminnasta		13 345 469,20	8 032 911,20
Voitto ennen tilinpäätössirtoja ja veroja		13 345 469,20	8 032 911,20
Tuloverot			
Tilikauden vero		-2 675 049,21	-1 580 554,82
Aikaisempien tilikausien verot		-154 662,98	-54 308,05
Tuloverot yhteensä		-2 829 712,19	-1 634 862,87
TILIKAUDEN VOITTO		10 515 757,01	6 398 048,33

8.2 Tase, LähiTapiola Kaakkois-Suomi

VASTAAVAA	Liite	31.12.2023	31.12.2022
Aineettomat hyödykkeet			
Muut pitkävaikutteiset menot	8	3 532 324,16	3 452 360,67
Sijoitukset			
Kiinteistösijoitukset	6		
Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet		946 288,07	971 776,34
Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä		225 000,00	225 000,00
Kiinteistösijoitukset yhteensä		1 171 288,07	1 196 776,34
Sijoitukset saman konsernin yrityksissä ja omistusyhteisyhteisöissä	7		
Osakkeet ja osuudet saman konsernin yrityksissä		62 499 608,25	59 002 646,20
Sijoitukset saman konsernin yrityksissä ja omistusyhteisyhteisöissä yhteensä		62 499 608,25	59 002 646,20
Muut sijoitukset			
Osakkeet ja osuudet	7	93 743 367,94	89 746 029,02
Rahoitusmarkkinavälineet		1 100 000,01	1 233 271,72
Muut sijoitukset yhteensä		94 843 367,95	90 979 300,74
Sijoitukset yhteensä		158 514 264,27	151 178 723,28
Saamiset	13		
Ensivakuutustoiminnasta			
Vakuutuksenottajilta		8 759 041,99	8 094 308,26
Ensivakuutustoiminnasta yhteensä		8 759 041,99	8 094 308,26
Jälleenvakuutustoiminnasta		409 937,27	407 069,35
Muut saamiset		970 669,26	353 348,04
Saamiset yhteensä		10 139 648,52	8 854 725,65
Muu omaisuus			
Aineelliset hyödykkeet			
Koneet ja kalusto	8	112 174,27	114 623,49
Muut aineelliset hyödykkeet		117 836,00	63 260,00
Aineelliset hyödykkeet yhteensä		230 010,27	177 883,49
Rahat ja pankkisaamiset		2 195 262,15	3 662 458,14
Muu omaisuus yhteensä		2 425 272,42	3 840 341,63
Korot ja vuokrat		27 136,00	20 103,00
Muut siirtosaamiset		199 609,38	324 245,73
Siirtosaamiset yhteensä		226 745,38	344 348,73
VASTAAVAA YHTEENSÄ		174 838 254,75	167 670 499,96

VASTATTAVAA	Liite	31.12.2023	31.12.2022
Oma pääoma	9		
Pohjarahasto		5 312 642,23	5 312 642,23
Takuupääoma		10 681 402,86	10 681 402,86
Muut rahastot		54 869 314,78	48 531 266,45
Tilikauden voitto/tappio		10 515 757,01	6 398 048,33
Oma pääoma yhteensä		<u>81 379 116,88</u>	<u>70 923 359,87</u>
Vakuutustekninen vastuovelka			
Vakuutusmaksuvastuu		16 823 005,01	15 963 479,01
Jälleenvakuuttajien osuus		0,00	-198,00
Vakuutusmaksuvastuu yhteensä		<u>16 823 005,01</u>	<u>15 963 281,01</u>
Korvausvastuu		47 243 872,00	54 696 223,00
Jälleenvakuuttajien osuus		-8 108 865,58	-10 964 796,71
Korvausvastuu yhteensä		<u>39 135 006,42</u>	<u>43 731 426,29</u>
Tasoituspääoma		<u>32 348 234,00</u>	<u>32 892 914,00</u>
Vakuutustekninen vastuovelka yhteensä		88 306 245,43	92 587 621,30
Pakolliset varaukset			
Muut pakolliset varaukset	11	<u>220 709,00</u>	<u>162 832,00</u>
Pakolliset varaukset yhteensä		220 709,00	162 832,00
Velat	13		
Ensivakuutustoiminnasta		672 009,51	626 203,78
Jälleenvakuutustoiminnasta		1 804,37	2 223,12
Muut velat		3 012 579,48	2 208 094,58
Velat yhteensä		<u>3 686 393,36</u>	<u>2 836 521,48</u>
Siirtovelat	13	1 245 790,08	1 160 165,31
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		<u><u>174 838 254,75</u></u>	<u><u>167 670 499,96</u></u>

8.3 Epäsuora rahoituslaskelma, LähiTapiola Kaakkois-Suomi

	2023	2022
Liiketoiminnan rahavirta		
Voitto varsinaisesta toiminnasta	13 345 469,20	8 032 911,20
Oikaisut		
Vakuutusteknisen vastuuvelan muutos	-4 281 375,87	-3 129 960,99
Sijoitusten arvonalentumiset ja arvonnkorotukset	-3 040 051,09	4 406 460,66
Pakollisten varausten muutos	57 877,00	24 734,00
Suunnitelman mukaiset poistot	643 449,00	603 669,22
Muut oikaisut	-204 341,81	-998 886,24
<i>Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta</i>	6 521 026,43	8 938 927,85
Käyttöpääoman muutos:		
Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten lisäys (-)/vähennys (+)	-1 167 319,52	-763 020,43
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys (+)/vähennys (-)	935 496,65	396 999,31
<i>Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja</i>	6 289 203,56	8 572 906,73
Maksetut välittömät verot	-2 829 712,19	-1 634 862,87
Liiketoiminnan rahavirta yhteensä	3 459 491,37	6 938 043,86
Investointien rahavirta		
Investoinnit sijoituksiin (pl. rahavarat)	-4 297 978,17	-9 617 302,97
Luovutustulot sijoituksista (pl. rahavarat)	204 341,81	998 886,24
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden sekä muun omaisuuden investoinnit ja luovutustulot (netto)	-773 051,00	-676 287,59
Investointien rahavirta yhteensä	-4 866 687,36	-9 294 704,32
Rahoituksen rahavirta		
Maksetut osingot/takuupääoman korot ja muu voitonjako	-60 000,00	-764 199,11
Rahoituksen rahavirta yhteensä	-60 000,00	-764 199,11
Rahavarojen muutos	-1 467 195,99	-3 120 859,57
Rahavarat tilikauden alussa	3 662 458,14	6 783 317,71
Rahavarat tilikauden lopussa	2 195 262,15	3 662 458,14

8.4 Tunnusluvut, LähiTapiola Kaakkois-Suomi

Yleiset taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut	2023	2022	2021	2020	2019
Liiketulos	12,8	7,5	10,9	6,9	10,0
Kokonaistulos	16,2	-3,2	18,2	8,7	16,6
Sijoitustoiminnan nettotuotto sitoutuneelle pääomalle (käyvin arvoin) prosentteina	5,7	-6,1	6,8	2,3	6,5
Kokonaispääoman tuotto, %	8,9	-1,6	10,3	5,5	10,7
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana	60	59	59,0	58,0	61,5
Henkilöstömäärä palkkasummaan suhteutettuna	60	59	59,0	58,0	61,5
Vahinkovakuutuksen taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut					
Vakuutusmaksutulo	41,9	40,1	39,3	38,9	37,6
Vahinkosuhte ilman perustekorkokulua, %	56,4	53,6	56,0	59,0	53,5
Vahinkosuhte, %	57,0	54,0	56,8	60,2	55,0
Liikekulusuhte, %	26,7	25,9	24,1	25,3	25,3
Yhdistetty kulusuhte ilman perustekorkokulua, %	83,1	79,5	80,1	84,2	78,8
Yhdistetty kulusuhte, %	83,6	79,9	81,0	85,5	80,3

8.5 Liitetiedot, LähiTapiola Kaakkois-Suomi

Tuloslaskelman liitteet, LähiTapiola Kaakkois-Suomi

1. Vakuutusmaksutulo	2023	2022
Ensivakuutus		
Kotimaasta	41 875 395,32	40 110 117,20
Ensivakuutus yhteensä	41 875 395,32	40 110 117,20
<i>Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta</i>	<u>41 875 395,32</u>	<u>40 110 117,20</u>
Vakuutusmaksutulosta vähennetyt erät	2023	2022
Luottotappiot vakuutusmaksusaamisista	104 744,29	90 945,36
Jakojärjestelmämaksut	1 068 195,76	1 008 760,72
Vakuutusmaksuvero	8 797 463,96	8 702 020,24
Palosuojelumaksu	120 241,38	122 294,02
Liikenneturvallisuusmaksu	112 441,63	84 536,50
<i>Yhteensä</i>	<u>10 203 087,02</u>	<u>10 008 556,84</u>

2. Vakuutusluokkaryhmittäinen tulos

		Vakuutus- maksutulo ennen jälleen- vakuuttajien osuutta	Vakuutus- maksutuotot ennen jälleen- vakuuttajien osuutta	Korvauskulut ennen jälleen- vakuuttajien osuutta	Liikekulut ennen jälleen- vakuuttajien palkkioita ja voitto-osuuksia	Jälleen- vakuuttajien osuus	Vakuutus- tekninen kate ennen sijoitus- toiminnan nettotuottoa
Muu tapaturma ja sairaus	2023	6 306 487,89	6 098 033,89	-3 719 606,89	-1 529 540,05	-17 357,09	831 529,86
	2022	6 015 273,53	6 020 539,53	-3 225 042,77	-1 465 876,51	-15 371,32	1 314 248,93
	2021	6 026 485,34	6 015 575,34	-2 630 801,71	-1 349 871,70	-14 811,81	2 020 090,12
Mootoriajoneuvon vastuu	2023	8 682 665,61	8 578 720,61	-863 500,07	-2 200 137,26	-1 506 249,59	4 008 833,69
	2022	8 405 207,52	8 257 270,52	-483 937,61	-2 057 659,77	-1 452 030,68	4 263 642,46
	2021	8 134 392,03	8 140 541,03	-5 488 203,94	-1 894 823,30	-478 806,43	278 707,36
Maa-ajoneuvot	2023	10 814 972,13	10 677 130,13	-8 225 127,42	-2 712 398,41	-38 016,90	-298 412,60
	2022	10 467 700,63	10 404 493,63	-6 992 642,91	-2 520 415,18	-29 144,26	862 291,28
	2021	10 283 731,36	10 224 142,36	-5 930 997,80	-2 320 957,76	-83 794,88	1 888 391,92
Alukset, ilma-alukset, raiteilla liikk. kalusto ja kuljetus	2023	693 108,98	682 823,98	-192 488,24	-174 892,82	-586,58	314 856,34
	2022	653 542,17	598 692,17	-230 089,94	-135 819,33	-480,73	232 302,17
	2021	556 063,30	540 858,30	-397 688,84	-125 070,85	-424,32	17 674,29
Palo- ja muu omaisuusvahinko	2023	12 777 112,76	12 422 843,76	-9 622 629,52	-3 064 254,95	1 245 150,83	981 110,12
	2022	12 071 432,18	12 036 098,18	-11 919 802,52	-2 935 633,70	2 877 425,78	58 087,74
	2021	11 953 423,61	11 948 294,61	-6 944 828,31	-2 703 317,37	-452 885,00	1 847 263,93
Vastuu	2023	1 311 056,76	1 290 155,76	-329 969,65	-341 508,62	-20 551,47	598 126,02
	2022	1 265 881,70	1 238 449,70	-489 102,50	-297 831,50	-18 748,27	432 767,43
	2021	1 181 286,09	1 172 020,09	-349 272,18	-274 262,78	-17 802,60	530 682,53
Oikeusturva	2023	1 015 889,87	991 585,87	-704 248,94	-253 543,30	0,00	33 793,63
	2022	963 400,49	945 184,49	-548 815,58	-223 131,33	0,00	173 237,58
	2021	917 296,53	902 087,53	-525 018,00	-205 473,66	0,00	171 595,87
Muut	2023	274 101,32	274 575,32	-690 024,52	-72 441,10	248 459,42	-239 430,88
	2022	267 678,98	266 686,98	-199 886,81	-64 999,34	67 818,27	69 619,10
	2021	258 476,29	253 991,29	-39 677,28	-59 855,23	-28 078,52	126 380,26
Ensivakuutus yhteensä	2023	41 875 395,32	41 015 869,32	-24 347 595,25	-10 348 716,51	-89 151,38	6 230 406,18
	2022	40 110 117,20	39 767 415,20	-24 089 320,64	-9 701 366,66	1 429 468,79	7 406 196,69
	2021	39 311 154,55	39 197 510,55	-22 306 488,06	-8 933 632,65	-1 076 603,56	6 880 786,28
Yhteensä	2023	41 875 395,32	41 015 869,32	-24 347 595,25	-10 348 716,51	-89 151,38	6 230 406,18
	2022	40 110 117,20	39 767 415,20	-24 089 320,64	-9 701 366,66	1 429 468,79	7 406 196,69
	2021	39 311 154,55	39 197 510,55	-22 306 488,06	-8 933 632,65	-1 076 603,56	6 880 786,28
Tasoisuuden muutos	2023						544 680,00
	2022						544 680,00
	2021						544 680,00
Vakuutustekninen kate	2023						6 775 086,18
	2022						7 950 876,69
	2021						7 425 466,28

3. Liikekulut sekä henkilöstöä ja toimielinten jäseniä koskevat liitetiedot

3.1 Kokonaisliikekulut toiminnoittain

	2023	2022
Maksetut korvaukset	3 180 012,40	2 860 241,44
Liikekulut	10 140 980,22	9 564 117,95
Sijoitustoiminnan hoitokulut	174 652,32	157 994,98
Muut kulut	813 696,04	737 982,88
<i>Yhteensä</i>	<u>14 309 340,98</u>	<u>13 320 337,25</u>

3.2 Tuloslaskelman erä liikekulut	2023	2022
Vakuutusten hankintamenot		
Ensivakuutuksen palkkiot	1 214 372,75	1 061 180,36
Tulevan jälleenvakuutuksen palkkiot ja voitto-osuudet	0,00	0,00
Muut vakuutusten hankintamenot	3 502 217,60	3 434 909,77
	<u>4 716 590,35</u>	<u>4 496 090,13</u>
Vakuutusten hoitokulut	3 427 059,00	3 070 590,38
Hallintokulut	2 205 067,16	2 134 686,15
Menevän jälleenvakuutuksen palkkiot ja voitto-osuudet	-207 736,29	-137 248,71
<i>Yhteensä</i>	<u>10 140 980,22</u>	<u>9 564 117,95</u>

3.3 Henkilöstöä ja toimielinten jäseniä koskevat liitetiedot

3.3.1 Henkilöstökulut	2023	2022
Palkat ja palkkiot	3 601 272,06	3 475 941,09
Eläkekulut	796 366,18	718 403,59
Muut henkilösivukulut	136 697,38	96 180,24
<i>Yhteensä</i>	<u>4 534 335,62</u>	<u>4 290 524,92</u>

3.3.2 Johdon palkat ja palkkiot, eläkesitoumukset, rahalainat ja niiden ehdot sekä vakuudet ja vastuusitoumukset

Toimitusjohtaja ja varatoimitusjohtaja/toimitusjohtajan sijainen		
Palkat ja palkkiot	379 995,00	346 826,78
Eläkesitoumukset	Toimitusjohtajan ja varatoimitusjohtajan/toimitusjohtajan sijaisen eläkeikä/eroamisikä määräytyy lain mukaan.	
Annetut rahalainat ja niiden ehdot	Ei annettu rahalainoja	
Annetut vakuudet ja vastuusitoumukset	Ei annettu vakuuksia ja vastuusitoumuksia	
Hallitus ja hallituksen varajäsenet		
Palkat ja palkkiot	96 800,00	95 200,00
Eläkesitoumukset	Ei eläkesitoumuksia	
Annetut rahalainat ja niiden ehdot	Ei annettu rahalainoja	
Annetut vakuudet ja vastuusitoumukset	Ei annettu vakuuksia ja vastuusitoumuksia	
Hallintoneuvosto ja hallintoneuvoston varajäsenet		
Palkat ja palkkiot	38 400,00	46 700,00
Eläkesitoumukset	Ei eläkesitoumuksia	
Annetut rahalainat ja niiden ehdot	Ei annettu rahalainoja	
Annetut vakuudet ja vastuusitoumukset	Ei annettu vakuuksia ja vastuusitoumuksia	

3.3.3 Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana

Henkilöstö	60	59
------------	----	----

3.4 Tilintarkastajan palkkiot eriteltyinä toimeksiantoryhmittäin

	2023	2022
Tilintarkastus	10 505,28	8 654,56
Muut palvelut	52,51	0,00
<i>Yhteensä</i>	<u>10 557,79</u>	<u>8 654,56</u>

4. Sijoitustoiminnan nettotuoton erittely sekä muiden tuottojen ja kulujen erittely

4.1 Sijoitustoiminnan nettotuoton erittely

Sijoitustoiminnan tuotot	2023	2022
Tuotot sijoituksista saman konsernin yrityksiin		
Osinkotuotot	2 461 179,96	1 945 554,53
Korkotuotot	84,33	0,00
<i>Yhteensä</i>	<u>2 461 264,29</u>	<u>1 945 554,53</u>
Tuotot kiinteistösijoituksista saman konsernin yrityksiin		
Korkotuotot	5 625,00	5 625,00
<i>Yhteensä</i>	<u>5 625,00</u>	<u>5 625,00</u>
Tuotot kiinteistösijoituksista muihin yrityksiin		
Muut tuotot	122 428,16	120 295,39
<i>Yhteensä</i>	<u>122 428,16</u>	<u>120 295,39</u>
Tuotot muista sijoituksista		
Osinkotuotot	125 861,67	1 033 073,33
Korkotuotot	218 321,44	91 607,82
Muut tuotot	501 463,97	418 756,42
<i>Yhteensä</i>	<u>845 647,08</u>	<u>1 543 437,57</u>
<i>Yhteensä</i>	3 434 964,53	3 614 912,49
Arvon alentumisten palautukset	3 423 720,50	246 302,61
Myyntivoitot	598 630,49	1 065 781,85
<i>Sijoitustoiminnan tuotot yhteensä</i>	7 457 315,52	4 926 996,95

Sijoitustoiminnan kulut

Kulut kiinteistösijoituksista		
Saman konsernin yritykset	-40 226,40	-40226,40
Muut yritykset	-167 105,60	-223 395,91
<i>Yhteensä</i>	<u>-207 332,00</u>	<u>-263 622,31</u>
Kulut muista sijoituksista	-152 387,83	-137 135,30
Korkokulut ja muut vieraan pääoman kulut		
Saman konsernin yritykset	-6 296,27	0,00
Muut yritykset	-73 655,56	-58 067,12
<i>Yhteensä</i>	<u>-79 951,83</u>	<u>-58 067,12</u>
<i>Yhteensä</i>	-439 671,66	-458 824,73
Arvonalentumiset ja poistot		
Arvonalentumiset	-383 669,41	-4 652 763,27
Rakennusten suunnitelmapoistot	-2 488,27	-2 488,27
<i>Yhteensä</i>	<u>-386 157,68</u>	<u>-4 655 251,54</u>
Myyntitappiot	-394 288,68	-66 895,61
<i>Sijoitustoiminnan kulut yhteensä</i>	-1 220 118,02	-5 180 971,88
<i>Sijoitustoiminnan nettotuotto ennen arvonnkorotuksia ja niiden oikaisua</i>	6 237 197,50	-253 974,93
<i>Sijoitustoiminnan nettotuotto tuloslaskelmassa</i>	<u>6 237 197,50</u>	<u>-253 974,93</u>

4.2 Muiden tuottojen ja kulujen erittely

Muut tuotot	2023	2022
Palvelumyynnin ja liitännäistoiminnan tuotot	1 156 333,27	1 014 853,70
Muut tuotot	15 449,48	72 847,63
<i>Yhteensä</i>	<u>1 171 782,75</u>	<u>1 087 701,33</u>
Muut kulut		
Palvelumyynnin ja liitännäistoiminnan kulut	-813 696,04	-737 982,88
Muut kulut	-24 901,19	-13 709,01
<i>Yhteensä</i>	<u>-838 597,23</u>	<u>-751 691,89</u>

6. Kiinteistösijoitukset

Kiinteistösijoitusten muutokset:	2023	
	Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet	Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä
Hankintameno 1.1.	1 359 328,37	225 000,00
Hankintameno 31.12.	<u>1 359 328,37</u>	<u>225 000,00</u>
Kertyneet poistot 1.1.	-35 072,23	
Tilikauden poistot	<u>-2 488,27</u>	
Kertyneet poistot 31.12.	<u>-37 560,50</u>	
Arvon alentumiset 1.1.	-352 479,80	
Tilikauden arvonalentumiset	<u>-23 000,00</u>	
Arvon alentumiset 31.12.	<u>-375 479,80</u>	
Kirjanpitoarvo 31.12.	<u><u>946 288,07</u></u>	<u><u>225 000,00</u></u>
Omassa käytössä olevat kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet:		
Jäljellä oleva hankintameno	343 134,05	
Kirjanpitoarvo	343 134,05	
Käypä arvo	368 817,59	

7. Sijoitukset saman konsernin yrityksissä ja omistusyhteisyriyksissä

Osakkeet ja osuudet saman konsernin yrityksissä	2023	2022
Hankintameno 1.1.	59 645 472,62	52 504 038,36
Lisäykset	4 524 954,60	9 745 991,17
Vähennykset	<u>-1 092 810,77</u>	<u>-2 604 556,91</u>
Hankintameno 31.12.	<u>63 077 616,45</u>	<u>59 645 472,62</u>
Arvon alentumiset 1.1.	-642 826,42	-513 664,58
Tilikauden arvonalentumiset	-126 255,47	-154 946,05
Arvon alentumisten palautukset	<u>191 073,69</u>	<u>25 784,21</u>
Arvon alentumiset 31.12.	<u>-578 008,20</u>	<u>-642 826,42</u>
Kirjanpitoarvo 31.12.	<u><u>62 499 608,25</u></u>	<u><u>59 002 646,20</u></u>
Yhteensä	<u><u>62 499 608,25</u></u>	<u><u>59 002 646,20</u></u>

7.1 Sijoitukset LähiTapiola-ryhmän konsernitilinpäätökseen kuuluvissa yrityksissä

Osakkeet ja osuudet, käyttöomaisuus		Kotipaikka	Osuus osakkeista %	Oma pääoma	Tilikauden voitto/tappio
LähiTapiola Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö	3)	Espoo	1,4	745 350 325,58	73 881 193,69
LähiTapiola Palvelut Oy	3)	Espoo	0,7	13 559 515,69	3 424 562,99
LähiTapiola Rahoitus Oy	3)	Espoo	1,6	108 584 461,58	1 506 571,72
LähiTapiola Varainhoito Oy -konserni	3)	Espoo	0,7	69 082 846,73	-4 491 713,39
Yhteensä				936 577 149,58	74 320 615,01

Osakkeet ja osuudet, sijoitusomaisuus		Kotipaikka	Osuus osakkeista %	Oma pääoma	Tilikauden voitto/tappio
LähiTapiola Aluekiinteistöt Ky -konserni	3)	Espoo	2,8	75 976 386,22	-5 960 983,43
LähiTapiola Kiinteistösijoitus I Ky	3)	Espoo	3,0	23 664 786,88	540 856,13
LähiTapiola KR PK2 Ky -konserni	3)	Espoo	3,5	12 945 870,51	-1 793 205,35
LähiTapiola Pääomasijoitus GP Oy	3)	Espoo	2,6	354,71	-68,50
LähiTapiola Pääomasijoitus I Ky	3)	Espoo	2,6	69 149 885,83	5 403 947,01
LähiTapiola Pääomasijoitus II Ky	3)	Espoo	1,5	189 236 716,13	10 950 872,89
LähiTapiola Pääomasijoitus III Ky	3)	Espoo	1,6	74 314 628,14	3 196 732,79
LähiTapiola Pääomasijoitus IV Ky	3)	Espoo	1,1	210 501 815,28	4 878 641,78
LähiTapiola Pääomasijoitus V Ky	3)	Espoo	1,1	54 696 477,25	-4 321 879,67
LähiTapiola Rahoitusyhtiö I Ky	3)	Espoo	2,6	556 517 019,43	18 154 569,24
LähiTapiola Tampereen Tornit Ky	3)	Espoo	1,1	41 683 912,15	-831 331,45
LähiTapiola Tontit GP I Oy	3)	Espoo	5,6	138 855,13	4 428,48
LähiTapiola Tontit I Ky	3)	Espoo	5,6	43 663 936,93	2 563 936,85
LähiTapiola Tontit II Ky	3)	Espoo	3,2	54 021 491,21	2 011 572,47
LähiTapiola Velkasijoitus I Ky	3)	Espoo	1,5	166 660 584,42	11 865 266,73
LähiTapiola Velkasijoitus II Ky	3)	Espoo	1,4	189 261 147,27	7 387 050,11
LähiTapiola Velkasijoitus III Ky	3)	Espoo	1,4	10 599 937,31	-294 273,25
LähiTapiola Yhteiset Kiinteistöt Ky	3)	Espoo	4,1	172 177 672,51	466 579,72
LähiTapiola Yritysrahoitus I Ky	3)	Espoo	2,6	617 121 523,74	34 745 086,02
Tapiola KR IV Ky	3)	Espoo	2,2	759 254,60	-91 183,26
Yhteensä				2 563 092 255,65	88 876 615,31

LähiTapiola Kaakkois-Suomi Keskinäinen Vakuutusyhtiö on lisäksi sijoittanut 1 (1) LähiTapiola-ryhmän konsernitilinpäätökseen kuuluvaan asunto- tai kiinteistöyhtiöön, joista sen omia tytäryhtiöitä on 1 (1).

1) Tytäryhtiö

2) LähiTapiola-ryhmän konsernitilinpäätökseen kuuluva tytäryhtiö, joka on raportojalle omistusyhteisyrittäjä.

3) LähiTapiola-ryhmän konsernitilinpäätökseen kuuluva tytäryhtiö, joka on raportojalle muu sijoitus.

4) LähiTapiola-ryhmän konsernitilinpäätökseen kuuluva tytäryhtiö, jota ei yhdistellä.

7.2 Muut sijoitukset

Arvopaperi	Osuus osakkeista %	Määrä	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo	Kotivaltio
Kotimaiset yhtiöt, noteeratut					
Muut		6 997,00	68 668,83	179 966,71	
Yhteensä		6 997,00	68 668,83	179 966,71	
Kotimaiset yhtiöt, noteeraamattomat					
Muut		198,00	34 561,43	43 497,19	
Yhteensä		198,00	34 561,43	43 497,19	
Ulkomaiset yhtiöt, noteeraamattomat					
Muut		1,00	3 868,32	3 868,32	
Yhteensä		1,00	3 868,32	3 868,32	
Sijoitusrahastot					
BNP Paribas Global Senior Corporate Loans			2 085 553,85	2 085 553,85	Ranska
LähiTapiola Eurooppa HY ESG A			2 802 370,58	2 802 370,58	Suomi
LähiTapiola Eurooppa Ilmastoindeksi A			3 442 692,92	4 011 259,98	Suomi
LähiTapiola Eurooppa Keskisuuret ESG A			2 445 262,08	2 445 262,08	Suomi
LähiTapiola High Yield A			5 758 641,26	6 366 306,45	Suomi
LähiTapiola Hyvinvointi ESG A			1 171 304,89	1 826 504,85	Suomi
LähiTapiola Kasvu ESG A			1 151 059,67	1 601 706,08	Suomi
LähiTapiola Kehittynyt Aasia ESG A			3 240 166,34	3 720 453,04	Suomi
LähiTapiola Kehittyvät Korkomarkkinat A			4 529 931,03	4 615 588,90	Suomi
LähiTapiola Kestävä Vaikuttajakorko A			4 368 047,37	4 368 047,37	Suomi
LähiTapiola Kestävä Ympäristö A			1 426 743,45	1 833 903,26	Suomi
LähiTapiola Korkomaailma A			1 398 630,64	1 648 442,00	Suomi
LähiTapiola Lyhytkorko ESG A			2 827 606,78	2 835 952,02	Suomi
LähiTapiola Pitkäkorko ESG A			4 174 575,47	4 174 575,47	Suomi
LähiTapiola Pohjoinen Yrityskorko ESG A			3 089 634,44	3 858 114,86	Suomi
LähiTapiola Pohjoismaat ESG A			1 555 813,22	1 785 188,87	Suomi
LähiTapiola Reaalikorko ESG A			1 364 481,47	1 364 481,47	Suomi
LähiTapiola Sijoituskiinteistöt A			2 126 737,09	2 294 749,32	Suomi
LähiTapiola Suoja A			2 023 304,76	2 302 895,56	Suomi
LähiTapiola USA Ilmastoindeksi A			1 961 275,19	2 922 158,94	Suomi
LähiTapiola USA Keskisuuret ESG A			1 581 749,10	2 385 676,79	Suomi
LähiTapiola Yhteisö Eurooppa ESG IV B			5 031 997,59	6 222 973,99	Suomi
LähiTapiola Yhteisö Pitkäkorko ESG IV B			4 969 766,22	4 969 766,22	Suomi
LähiTapiola Yhteisö USA ESG IV B			3 371 219,59	4 849 354,73	Suomi
LähiTapiola Yhteisö Yrityskorko ESG IV B			5 415 626,11	5 415 626,11	Suomi
LähiTapiola Yrityskorko ESG A			5 069 064,49	5 434 853,32	Suomi
PIMCO GIS Emerging Markets Bond ESG Fund			1 781 124,72	1 823 534,32	Irlanti
S-Pankki Fenno Osake			1 469 343,10	2 488 680,37	Suomi
S-Pankki Kehittyvät Markkinat ESG Osake			602 731,62	779 727,96	Suomi
Seligson & Co Kehittyvät Markkinat A			1 300 000,00	1 312 762,08	Suomi
Xtrackers MSCI Emerging Markets UCITS ETF			3 495 410,06	3 507 737,40	Luxemburg
iShares EUR Govt Bond 15-30yr UCITS ETF			2 419 960,22	2 468 928,00	Irlanti
Muut			239 137,37	511 064,14	
Yhteensä			89 690 962,69	101 034 200,38	
Pääomasijoitusrahastot					
LähiTapiola Asuntosijoitus Suomi Ky			1 706 009,00	1 706 009,00	Suomi
LähiTapiola Keskustakiinteistöt Ky			1 537 832,81	1 537 832,81	Suomi
Muut		0,00	701 464,86	701 464,86	
Yhteensä			3 945 306,67	3 945 306,67	
Muut sijoitukset, osakkeet ja osuudet yhteensä		7 196,00	93 743 367,94	105 206 839,27	

8. Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset

2023

	Aineetomat oikeudet ja pitkävaikutteiset menot	Ennakkomaksut	Kalusto
Hankintameno 1.1.	4 883 900,30	482 649,00	1 483 599,42
Lisäykset	95 210,93	588 321,74	50 829,86
Vähennykset	0,00	0,00	-15 887,53
Siirrot erien välillä	197 146,00	-197 146,00	0,00
Hankintameno 31.12.	<u>5 176 257,23</u>	<u>873 824,74</u>	<u>1 518 541,75</u>
Kertyneet poistot 1.1.	-1 914 188,63	0,00	-1 368 975,93
Tilikauden poistot	-603 569,18	0,00	-37 391,55
Kertyneet poistot 31.12.	<u>-2 517 757,81</u>	<u>0,00</u>	<u>-1 406 367,48</u>
Kirjanpitoarvo 31.12.	<u><u>2 658 499,42</u></u>	<u><u>873 824,74</u></u>	<u><u>112 174,27</u></u>

9. Oman pääoman muutokset ja arvonkorotusrahaston erittely

9.1 Oman pääoman muutokset	1.1.2023	Lisäykset	Vähennykset	31.12.2023
Pohjarahasto	5 312 642,23	0,00	0,00	5 312 642,23
Takuupääoma	10 681 402,86	0,00	0,00	10 681 402,86
Varmuusrahasto	48 296 266,45	6 348 048,33	0,00	54 644 314,78
Käyttörahassto	235 000,00	50 000,00	-60 000,00	225 000,00
Tilikauden voitto	6 398 048,33	10 515 757,01	-6 398 048,33	10 515 757,01
<i>Oman pääoman muutokset yhteensä</i>	<u>70 923 359,87</u>	<u>16 913 805,34</u>	<u>-6 458 048,33</u>	<u>81 379 116,88</u>

9.2 Laskelma voitonjakokelpoisista varoista

31.12.2023

Tilikauden voitto	10 515 757,01
+ Muu vapaa pääoma	
Varmuusrahasto	54 644 314,78
Käyttörahassto	225 000,00
<i>Voitonjakokelpoiset varat yhteensä</i>	<u><u>65 385 071,79</u></u>

10. Korvausvastuu

2023

2022

Korvausvastuun riittävyys

Muu tapaturma ja sairaus	327 475,17	385 806,74
Moottoriajoneuvon vastuu	4 679 687,35	5 135 984,14
Maa-ajoneuvot	326 594,98	510 672,10
Alukset, ilma-alukset, raitteilla liikk. kalusto ja kuljetus	231 668,30	-4 834,00
Palo- ja muu omaisuusvahinko	92 857,27	-69 232,95
Vastuu	373 486,79	96 763,31
Oikeusturva	-247 030,25	-177 609,23
Muut	-374 115,50	-41 274,92
	<u><u>5 410 624,11</u></u>	<u><u>5 836 275,19</u></u>

11. Muut pakolliset varaukset	2023	2022
Keskeneräisten vahinkojen viivästyskorkevaraus	220 709,00	162 832,00
	<u>220 709,00</u>	<u>162 832,00</u>
12. Laskennalliset verovelat	2023	2022
Arvostuseroista laskettu verovelka, jonka toteutumista pidetään todennäköisenä seuraavan vuoden aikana	832 950,00	659 400,00
	<u>832 950,00</u>	<u>659 400,00</u>
13. Saamiset ja velat		
13.1 Saamisten erittely	2023	2022
Saamiset saman konsernin yrityksiltä		
Muut saamiset	377 081,94	5 733,47
	<u>377 081,94</u>	<u>5 733,47</u>
13.2 Velkojen erittely	2023	2022
Velat saman konsernin yrityksille		
Ostovelat	295 324,00	303 662,00
Muut velat	3 015,27	127 329,20
	<u>298 339,27</u>	<u>430 991,20</u>
13.3 Siirtovelkojen erittely	2023	2022
Velat henkilöstölle	954 179,22	903 885,87
Muut siirtovelat	291 610,86	256 279,44
	<u>1 245 790,08</u>	<u>1 160 165,31</u>

14. Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Taseeseen sisältyvät vastuusitoumukset ja vastuut	2023	2022
Vuokravastuut		
Alkaneella tilikaudella maksettava määrä	171 894,96	166 537,20
Seuraavina vuosina maksettava määrä	171 894,96	333 074,40
	<u>343 789,92</u>	<u>499 611,60</u>
Arvonlisäverovastuut		
Arvonlisäverotuksen ryhmäkisteröintiin liittyen		
Konserniyritykset	741 828,90	852 823,24
Yhteistoimintayritykset	2 204 566,88	1 603 256,12
	<u>2 946 395,78</u>	<u>2 456 079,36</u>
<i>Positiivinen alv-vastuu = alv-velka</i>		
<i>Negatiivinen alv-vastuu = alv-saaminen</i>		
Kiinteistöinvestointien arvonlisäverolain 120§:n mukainen tarkistusvastuu		
- 10 v. tarkistuskausi		
Muut ryhmän yritykset	66 872 306,53	78 779 260,49
	<u>66 872 306,53</u>	<u>78 779 260,49</u>
Muut vastuusitoumukset		
Sijoitussitoumukset	18 927 097,33	17 763 486,69
	<u>18 927 097,33</u>	<u>17 763 486,69</u>

LähiTapiola Vahinkoyhtiön ja alueyhtiöiden välillä on solmittu yhteisvastuusopimus, joka määrittelee periaatteet LähiTapiola Keskinäisen Vakuutusyhtiön johtaman ryhmittymän yhtiöiden vakavaraisuuden varmistamiseksi. Yhteisvastuusopimuksesta on kerrottu tarkemmin toimintakertomuksen Vakavaraisuus ja riskienhallinta -osiossa.

15. Lähipiirilainat ja -liiketoimet

Yhtiön lähipiirirekisteri on laadittu VYL:n lähipiirimääritelmän mukaisesti.

Yhtiöllä ei ole lähipiiriliiketoimia, jotka olisi tehty muita kuin tavanomaisia kaupallisia ehtoja noudattaen.

Yhtiö ei ole myöntänyt lainoja lähipiirilleen.

Arvonlisäveron ryhmäkisteröintiin liittyvästä vastuusitoumuksesta on kerrottu liitteellä 14.

Tulosanalyysi ja muut liitetiedot, LähiTapiola Kaakkois-Suomi

Tulosanalyysi

	2023	2022	Muutos	€1 000 Muutos %
Vakuutusmaksutuotot	38 052	36 926	1 126	3,0 %
Korvauskulut	-21 681	-19 956	-1 725	8,6 %
Liikekulut	-10 141	-9 564	-577	6,0 %
Vakuutustekninen kate ennen tasoitusmäärän muutosta	6 230	7 406	-1 176	-15,9 %
Sijoitustoiminnan tuotot ja kulut sekä arvonkorotukset ja niiden oikaisut	6 237	-254	6 491	-2555,8 %
Muut tuotot ja kulut	333	336	-3	-0,8 %
Liikevoitto	12 801	7 488	5 313	70,9 %
Tasoitusmäärän muutos	545	545	0	0,0 %
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	13 345	8 033	5 313	66,1 %
Tuloverot ja muut välittömät verot	-2 830	-1 635	-1 195	73,1 %
Kauden voitto	10 516	6 398	4 118	64,4 %
Liikevoitto	12 801	7 488	5 313	70,9 %
Arvostuserojen muutos	3 437	-10 646	14 083	-132,3 %
Kokonaistulos	16 238	-3 158	19 395	-614,2 %

Sijoitusjakauma käyvin arvoin

Sijoitusjakauma käyvin arvoin 1.1. - 31.12.2023

	Perusjakauma				Riskijakauma		
	31.12.2023		31.12.2022		31.12.2023		31.12.2022
	milj. eur	%	milj. eur	%	milj. eur	%	%
Korkosijoitukset yhteensä	57,7	32,5	60,1	35,8	57,7	32,5	35,8
Lainasaamiset ¹⁾	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Joukkovelkakirjalainat	52,6	29,6	54,8	32,6	52,6	29,6	32,6
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset ^{1) 2)}	5,1	2,9	5,3	3,1	5,1	2,9	3,1
Osakesijoitukset yhteensä	95,5	53,8	84,6	50,3	95,5	53,8	50,3
Noteeratut osakkeet ³⁾	44,6	25,1	34,8	20,7	44,6	25,1	20,7
Pääomasijoitukset ⁴⁾	47,4	26,7	46,3	27,5	47,4	26,7	27,5
Noteeraamattomat osakkeet ⁵⁾	3,5	2,0	3,5	2,1	3,5	2,0	2,1
Kiinteistösijoitukset yhteensä	24,3	13,7	23,4	13,9	24,3	13,7	13,9
Suorat kiinteistösijoitukset	1,2	0,7	1,3	0,8	1,2	0,7	0,8
Kiinteistösijoitusrahastot ja yhteissijoitukset	23,1	13,0	22,1	13,1	23,1	13,0	13,1
Muut sijoitukset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Hedge-rahastosijoitukset ⁶⁾	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Hyödykesijoitukset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Muut sijoitukset ⁷⁾	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sijoitukset yhteensä	177,5	100,0	168,1	100,0	177,5	100,0	100,0
Johdannaisten vaikutus ⁹⁾							
Sijoitukset käyvin arvoin yhteensä	177,5	100,0	168,1	100,0	177,5	100,0	100,0

Jvk-salkun modifioitu duraatio

4,5

- 1) Sisältää kertyneet korot
- 2) Sisältää rahat ja pankkisaamiset sekä kauppahintasaamiset ja -velat
- 3) Sisältää myös sekarahastot, jos niitä ei voida kohdistaa muualle
- 4) Sisältää pääomarahastot ja mezzanine-rahastot sekä infrastruktuurisijoitukset
- 5) Sisältää myös noteeraamattomat kiinteistösijoitusyhtiöt
- 6) Sisältää kaikenlaiset hedge-rahasto-osuudet riippumatta rahaston strategiasta
- 7) Sisältää erät, joita ei voida kohdistaa muihin sijoituslajeihin
- 8) Riskijakauma voidaan esittää vertailukausilta sitä mukaa kun tietoa kertyy (ei taannehtivasti). Mikäli luvut esitetään vertailukausilta ja kaudet eivät ole täysin vertailukelpoisia, tulee tästä antaa tieto.
- 9) Sisältää johdannaisten vaikutuksen riski- ja perusjakauman erotukseen. Johdannaisten vaikutus voi olla +/-.
- Eron korjauksen jälkeen riskijakauman loppusumma täsmää perusjakaumaan.
- 10) Suhteellinen osuus lasketaan käyttäen jakajana 'Sijoitukset käyvin arvoin yhteensä'-rivin loppusummaa.

Sijoitustoiminnan nettotuotto sitoutuneelle pääomalle

Sijoitustoiminnan nettotuotto sitoutuneelle pääomalle 1.1. - 31.12.2023

	Netto- tuottojen markkina- arvo ⁸⁾	Sitoutunut pääoma	Tuotto-% sitoutuneelle pääomalle					
			2023		2022	2021	2020	2019
			milj. eur	milj. eur	%	%	%	%
Korkosijoitukset yhteensä	4,6	57,7	7,9	-11,3	0,2	2,3	5,8	
Lainasaamiset ¹⁾	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Joukkovelkakirjalainat	4,4	52,1	8,5	-13,1	0,3	2,6	6,3	
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset ^{1) 2)}	0,1	5,6	2,3	-0,6	-0,2	-0,1	2,0	
Osakesijoitukset yhteensä	6,2	87,9	7,1	-4,2	14,7	3,2	9,9	
Noteeratut osakkeet ³⁾	4,2	38,8	10,8	-14,9	24,2	4,1	21,9	
Pääomasijoitukset ⁴⁾	2,1	45,7	4,6	4,6	8,1	2,7	4,0	
Noteeraamattomat osakkeet ⁵⁾	0,0	3,5	-1,3	18,0	4,3	2,3	4,8	
Kiinteistösijoitukset yhteensä	-0,9	23,9	-3,9		4,5	-0,7	1,2	
Suorat kiinteistösijoitukset	-0,1	1,3	-7,6	-8,6	-7,4	-4,5	-17,2	
Kiinteistösijoitusrahastot ja yhteissijoitukset	-0,8	22,6	-3,6	6,0	5,4	-0,4	2,8	
Muut sijoitukset	0,0	0,0	0,0	5,1	0,0	0,0	-3,4	
Hedge-rahastosijoitukset ⁶⁾	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Hyödykesijoitukset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Muut sijoitukset ⁷⁾	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-3,4	
Sijoitukset yhteensä	9,9	169,5	5,8	-6,0	6,9	2,3	6,6	
Sijoituslajeille kohdistamattomat tuotot, kulut ja liikekulut	-0,2							
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin	9,7	169,5	5,7	-6,1	6,8	2,3	6,5	

1) Sisältää kertyneet korot

2) Sisältää rahat ja pankkisaamiset sekä kauppahintasaamiset ja -velat

3) Sisältää myös sekarahastot, jos niitä ei voida kohdistaa muualle

4) Sisältää pääomarahastot ja mezzanine-rahastot sekä infrastruktuurisijoitukset

5) Sisältää myös noteeraamattomat kiinteistösijoitusyhtiöt

6) Sisältää kaikenlaiset hedge-rahasto-osuudet riippumatta rahaston strategiasta

7) Sisältää erät, joita ei voida kohdistaa muihin sijoituslajeihin

8) Raportointikauden lopun ja alun markkina-arvojen muutos - kauden aikana tapahtuneet kassavirrat
Kassavirralla tarkoitetaan myyntien/tuottojen ja ostojen/kulujen erotusta.

9) Sitoutunut pääoma = Markkina-arvo raportointikauden alussa + päivittäin / kuukausittain aikapainotetut kassavirrat

9 Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

LähiTapiola Kaakkois-Suomi Keskinäinen Vakuutusyhtiön (LähiTapiola Kaakkois-Suomi) tilinpäätös on laadittu kirjanpito-, osakeyhtiö- ja vakuutusyhtiölakien mukaisesti. Lisäksi noudatetaan sosiaali- ja terveysministeriön vakuutusyhtiön tilinpäätöksestä ja konsernitilinpäätöksestä annettua asetusta ja kirjanpitoasetuksen säännöksiä siten kuin edellä olevassa asetuksessa säädetään sekä vakuutusyhtiöitä valvovien viranomaisten, sosiaali- ja terveysministeriön ja Finanssivalvonnan, päätöksiä, määräyksiä ja ohjeita.

9.1 Laatimisperiaatteet

9.1.1 Aineettomien hyödykkeiden arvostus ja jaksotus

Muut pitkävaikutteiset menot

Muina pitkävaikutteisina menoina on aktivoitu huoneistojen perusparannusmenot sekä ICT-järjestelmien suunnittelu- ja ohjelmointimenot. Ne esitetään taseessa suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennetyn hankintamenon määräisinä.

9.1.2 Sijoitusten arvostus ja jaksotus

Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet

Rakennukset ja rakennelmat esitetään taseessa suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennetyn hankintamenon määräisinä tai ne on kirjattu sitä alempaan käypään arvoon.

Kiinteistöosakkeet esitetään taseessa hankintamenon määräisinä tai ne on kirjattu sitä alempaan käypään arvoon. Kiinteistöjen ja kiinteistöosakkeiden arvoihin on voitu tehdä arvokorotus, mikäli niiden arvo on tilikauden päättyessä ollut pysyvästi alkuperäistä hankintamenoa olennaisesti suurempi. Sijoitusomaisuudeksi katsottavan kiinteistön tai kiinteistöosakkeen arvokorotuksen vastaerä on tuloutettu tuloslaskelmassa vuodesta 1978 lähtien, ja sitä aikaisemmin tehdyt arvokorotukset on kirjattu sidottuun omaan pääomaan arvokorotusrahastoon. Käyttöomaisuudeksi katsottavan sijoituksen vastaerä on kirjattu sidottuun omaan pääomaan arvokorotusrahastoon.

Sijoituksista aikaisemmin tehdyt arvonalennukset palautetaan käyvän arvon noustessa (tulospäätöksestä) enintään alkuperäiseen hankintamenoon saakka.

Osakkeet ja osuudet

Osakkeet ja osuudet esitetään taseessa hankintamenon tai sitä alemman käyvän arvon määräisenä. Hankintameno lasketaan keskihintaa käyttäen. Aikaisemmin tehdyt arvonalennukset palautetaan osakkeiden ja osuuksien arvoon siltä osin kuin käypä arvo ylittää kirjanpitoarvon.

Lainaksi annetut arvopaperit sisältyvät taseeseen. Tiedot lainaksi luovutetuista arvopapereista esitetään taseen liitetiedoissa.

Rahoitusmarkkinavälineet

Rahoitusmarkkinavälineitä ovat joukkovelkakirjalainat ja muut rahamarkkinainstrumentit. Rahoitusmarkkinavälineet esitetään taseessa hankintamenon määräisinä. Hankintameno lasketaan keskihintaa käyttäen. Rahoitusmarkkinavälineiden nimellisarvon ja hankintahinnan erotus on jaksotettu korkotuotoiksi tai niiden vähennyksiksi rahoitusmarkkinavälineen juoksuaikana. Vastaerä on kirjattu rahoitusmarkkinavälineen hankintamenon lisäyksi tai vähennykseksi. Korkotason vaihtelusta aiheutuvia ja muita tilapäisiä arvomuutoksia ei ole kirjattu. Muista syistä aiheutuneet arvonalennukset on kirjattu.

Samoin on kirjattu arvonalennuksen palautukset, mikäli rahoitusmarkkinavälineen käypä arvo on myöhemmin noussut yli alennetun hankintamenon, enintään alkuperäiseen hankintamenoon saakka.

Lainasaamiset, talletukset ja jälleenvakuutustalletesaamiset

Lainasaamiset, talletukset ja jälleenvakuutustalletesaamiset esitetään taseessa nimellisarvon tai tätä pysyvästi alemman todennäköisen arvon määräisenä. Korkotason vaihtelusta aiheutuvia ja muita tilapäisiä arvomuutoksia ei ole kirjattu. Muista syistä aiheutuneet arvonalennukset on kirjattu.

Samoin on kirjattu arvonalennuksen palautukset, mikäli käypä arvo on myöhemmin noussut yli alennetun hankintamenon, enintään alkuperäiseen hankintamenoon saakka.

9.1.3 Sijoitusten käypien arvojen määrittäminen

Kiinteistösijoitukset

Kiinteistöjen ja kiinteistöosakkeiden arvoina käytetään markkinaperusteisia käypiä arvoja. Kiinteistösijoitusten arvioinnissa sovelletaan IVS:n (International Valuation Standards) sekä hyvän kiinteistöarviointitavan (ns. AKA-kriteerit) mukaisia arviointiperiaatteita ja niiden arviointimenetelmille asettamia vaatimuksia.

Asuntokohteet arvioidaan pääosin vertailukauppoihin perustuvalla kauppavomenetelmällä. Toimitilakohteiden pääasiallisena arviointimenetelmänä käytetään tuottoarvoon perustuvaa kassavirtamenetelmää. Erikoiskohteet arvioidaan kohteeseen parhaiten soveltuvalla markkinaperusteisella arviointimenetelmällä. Valtion asuntolainoin lainoitettujen kiinteistösijoitusten käypänä arvona pidetään aravavuokra-asuntojen ja aravavuokratulojen käytöstä, luovutuksesta ja omaksi lunastamisesta annetun lain (1190/1993) 10 §:n mukaista luovutuskorvausta.

Arvonmäärittäminen tekee Finanssivalvonnan edellyttämällä tavalla joko ulkopuolinen auktorisoitu kiinteistöarvioitsija tai LähiTapiola Kiinteistövarainhoito Oy:n asiantuntijat ulkopuolisen auktorisoidun kiinteistöarvioitsijan ohjeistamana ja auditoimana.

Osakkeet, osuudet ja rahoitusmarkkinavälineet

Noteerattujen arvopapereiden sekä sellaisten arvopapereiden, joille on olemassa markkinat, käypänä arvona on käytetty vuoden viimeisintä kaupantekokurssia tai sen puuttuessa ostokurssia. Muiden sijoitusten osalta on käypänä arvona käytetty todennäköistä luovutushintaa, kirjanpitoarvoa tai substanssiin pohjautuvaa arvoa. Pääomasijoitusrahastojen käypänä arvona on käytetty hankintamenoa tai hallinnointiyhtiön ilmoittamaa arviota rahaston käyvästä arvosta.

Lainasaamiset, talletukset ja jälleenvakuutustalletesaamiset

Lainasaamisten, talletusten ja jälleenvakuutustalletesaamisten käypänä arvona on käytetty nimellisarvoa ottaen huomioon luottotappiovaaran edellyttämä nimellisarvon alentaminen todennäköiseen arvoon.

9.1.4 Saamisten arvostus

Vakuutusmaksusaamiset

Vakuutusmaksusaamiset esitetään taseessa enintään todennäköisen arvon määräisenä. Vakuutusmaksusaamisten nimellisarvosta on vähennetty kokemusperäinen raukeaminen, jolloin saadaan niiden todennäköinen arvo. Saaminen, josta ei todennäköisesti saada maksusuoritusta, kirjataan luottotappioksi.

Ulkomaanrahämääräiset erät

Ulkomaanrahan määräiset saamiset ja velat on muutettu Suomen rahaksi Euroopan Keskuspankin tilinpäätöspäivänä julkaisemaan kurssiin. Muiden sijoitusten osalta on käytetty hankinta-ajankohdan kurssia tai sitä alempaa tilinpäätöspäivän kurssia.

Valuuttakurssierot on kohdistettu kyseisten tulojen ja menojen oikaisueriksi. Rahojen ja pankkisaamisten sekä talletusten valuuttakurssierot samoin kuin erät, joita ei ole voitu kohdistaa suoraan tulon tai menon oikaisuksi, on kirjattu sijoitustoiminnan valuuttakurssivoitoksi tai -tappioksi.

9.1.5 Poistot ja poistoero

Rakennusten ja niiden ainesosien, kaluston, aineettomien oikeuksien ja pitkävaikutteisten menojen hankintameno on aktivoitu ja se kirjataan vaikutusaiканаan suunnitelman mukaan poistoina kuluksi.

Arvioidut poistoajat ovat hyödykeryhmäkohtaisesti keskimäärin seuraavat:

Aineettomat hyödykkeet

- Huoneistojen peruskorjaukset 3-10 v
- ICT-järjestelmien suunnittelukustannukset 5-10 v

Kiinteistöt

- Asuin-, toimisto- ja hotellirakennukset 40-50 v
- Tavaratalo-, myymälä- ja rakennukset 30-40 v
- Teollisuus-, varasto ym. rakennukset 20-30 v
- Rakennusten ainesosat, menojäännöspoisto 25 %

Kalusto

- Konttorikoneet, -kalusto yms., menojäännöspoisto 25 %

Rakennusten olennaisten perusparannusten vaikutus pitoaikaan arvioidaan erikseen. Tuloutettujen arvonkorotusten osalta on tehty poistot kyseisen erän pitoajan mukaan.

Kirjanpidossa tehtyjen kokonaispoistojen ja suunnitelman mukaisten poistojen kertynyt erotus merkitään taseen vastattaviin erään "Tilinpäätössiirtojen kertymä, poistoero" ja tilikauden aikainen poistoeron lisäys tai vähennys esitetään tuloslaskelmassa erikseen.

9.1.6 Muut erät

Muut velat

Muut velat kuin vakuutustekninen vastuovelka merkitään taseeseen nimellis-arvoon.

Välittömät verot

Tuloslaskelmassa välittömät verot on esitetty suoriteperusteisesti.

Laskennalliset verovelat ja -saamiset

Verotettavan tulon ja kirjanpidon tuloksen välisiin jaksotuseroihin ja muihin väliaikaisiin eroihin liittyvät laskennalliset verovelat ja -saamiset esitetään tilinpäätöksen liitetiedoissa. Liitetiedoissa esitetään arvostuseroista laskettu laskennallinen verovelka, jonka toteutumista pidetään todennäköisenä seuraavan vuoden aikana.

Verotusperusteiset varaukset

Kirjanpito- ja verolainsäädännön perusteella on tehty tulosvaikutteisia varauksia.

Pakolliset varaukset

Tuotoista on vähennetty pakollisina eläkevarauksina veloitteista vastaisuudessa aiheutuvat eläkemenot ja mahdolliset työttömyyseläkemenot, jotka kohdistuvat päättyneeseen tai aikaisempaan tilikauteen. Muina varauksina tuotoista on vähennetty keskeneräisten vahinkojen viivästyskorkovaraukset.

9.1.7 Selostus eläketurvasta ja eläkemenojen jaksottamisesta

Henkilöstön lakisääteinen eläketurva on järjestetty TyEL-vakuutuksella.

Lisäeläketurva, jossa etuina ovat vanhuus-, työkyvyttömyys- ja perhe-eläke sekä kuolemantapauskorvaus omaisille. Lisäeläke kartuttaa eläkettä vuosittain pääsääntöisesti 0,2 prosenttia TyEL:n mukaisen eläkkeen perusteena olevasta vuosiansiosta. Lisäeläkkeen piirissä ovat ne henkilöt, joiden työsuhde on ollut 5 vuotta voimassa 31.12.2012, sekä viiden palvelusvuoden jälkeen ne henkilöt, joiden työsuhde on ollut voimassa 31.12.2012.

LähiTapiola Kaakkois-Suomen toimitusjohtajan ja johdon eläkeikä on kulloinkin voimassa olevan työeläkelainsäädännön mukainen.

Eläkevakuutusmaksut on kirjattu kuluksi suoriteperusteisesti.

9.1.8 Vakuutustekninen vastuovelka

Vakuutusmaksuvastuu

Vakuutusmaksuvastuu sisältää tilivuonna ja aikaisempina vuosina kertyneestä vakuutusmaksutulosta sen osan, jota vastaava riski kohdistuu tilivuoden jälkeiseen aikaan. Samanlainen jaksotus tehdään myös tulevan jälleenvakuutuksen palkkioihin. Vakuutusmaksuvastuun määrä lasketaan pro rata parte temporis -periaatteen mukaisesti. Vakuutusmaksuvastuusta ei ole vähennetty vakuutusten aktivoituja hankintamenoja eikä vakuutusmaksuvastuuseen sisälly siirtovastuun täydennyseriä.

Korvausvastuu

Korvausvastuu sisältää tilivuoden jälkeen yhtiön suoritettavaksi tulevat korvausmäärät, jotka aiheutuvat tilivuonna tai aikaisemmin sattuneista vahingoista ja muista vakuutustapahtumista. Korvausvastuuseen sisältyy tasoitusmäärä. Tasoitusmäärä on runsasvahinkoisten vuosien varalle laskettu puskuri, jolla pyritään varmistamaan vastuuelan riittävyys myös silloin, kun vastuuelkaan oleellisesti vaikuttavat tekijät heilahtelevat epäsuotuisasti.

Finanssivalvonta vahvistaa tasoitusmäärälle laskentasäännöt yhtiökohtaisesti.

Eläkemuotoisten vastuiden korvausvastuun laskennassa, mukaan lukien tuntemattomat vahingot sovelletaan 1,2 (vuoden 2022 tilinpäätöksessä 0,7) prosentin laskuperustekorkoa.

Eläkemuotoisten vastuiden korvausvastuun laskennassa käytetään vahinkovakuutuksen referenssikuolevuusmallia K2021, joka on laadittu Tapaturmavakuutuskeskuksen ja Vakuutuskeskuksen yhteistyönä.

9.2 Laatumisperiaatteissa tapahtuneet muutokset, jotka vaikuttavat tilikauden ja edellisen tilikauden tuloksen vertailukelpoisuuteen

Vastuuelan laskennan muutokset

Laskuperustekorkoa nostettiin vuonna 2023 0,7 prosentista 1,2 prosenttiin ja sen vaikutus näkyi yhtiössä kertaluonteisena korvausvastuun pienentymisenä. Vuoden 2023 tilinpäätöksessä laskuperustekoron muutos pienensi yhtiön korvausvastuun määrää yhteensä 2,4 miljoonalla eurolla. Laskuperustekoron nostamisen taustalla on vastuuelan katteen turvaavasti arvioitu pidemmän aikavälin sijoitustuotto sekä hyvin reitattujen pitkien valtiolainojen markkina-tuotto.

Vapaaehtoisten lajien korvausvastuun kollektiivilaskennan kertoimet päivitetiin ja liikennevakuutuksen kollektiivilaskennan laskentaryhmiä muutettiin vuonna 2023, mikä pienensi yhtiön korvausvastuuta kertaluonteisesti 0,3 miljoonaa euroa. Lisäksi Liikennevakuutuskeskuksen laskuperusteisiin tehtiin muutoksia, joiden kertaluonteinen vaikutus oli 0,1 miljoonaa euroa yhtiön korvausvastuuta kasvattava.

Laskuperustekorkoa nostettiin myös vuonna 2022 0,5 prosentista 0,7 prosenttiin ja sen vaikutus näkyi kertaluonteisena korvausvastuun pienentymisenä. Vuoden 2022 tilinpäätöksessä laskuperustekoron muutos pienensi yhtiön korvausvastuun määrää yhteensä 1,1 miljoonalla eurolla. Lisäksi Liikennevakuutuskeskuksen laskuperusteisiin tehtiin vuonna 2022 muutos, joka kasvatti vähäisesti yhtiön korvausvastuuta kertaluonteisesti.

9.3 Tunnuslukujen laskentakaavat ja laskentaperiaatteet

9.3.1 Yleiset taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut

Vahinkovakuutuksen liikevaihto

= Vakuutusmaksutuotot ennen jälleenvakuuttajien osuutta
+ Sijoitustoiminnan nettotuotto tuloslaskelmassa
+ Muut tuotot

Tulosanalyysi

Vahinkovakuutustoiminta
Vakuutusmaksutuotot
Korvauskulut

Liikekulut

Muut vakuutustekniset tuotot ja kulut

Vakuutustekninen kate ennen tasoitusmäärän muutosta

Vahinkovakuutusten sijoitustoiminnan tuotot ja kulut sekä arvonkorotukset, niiden oikaisut ja arvon muutokset

Muut tuotot ja kulut

Liikevoitto tai- tappio

Tasoitusmäärän muutos

Voitto tai tappio ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja

Tilinpäätössiirrot

Tuloverot ja muut välittömät verot

Tilikauden voitto tai tappio

Kokonaistulos

= Liikevoitto tai -tappio

+ Taseen ulkopuolisten arvostuserojen, käyvän arvon rahaston ja arvonkorotusrahaston muutos

Hallituksen toimintakertomuksessa liikevoitosta (-tappiosta) käytetään termiä **liiketulos** ja tilikauden voitosta (tappiosta) termiä **tilikauden tulos**.

Sijoitustoiminnan nettotuotto sitoutuneelle pääomalle (käyvin arvoin)

Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin suhteessa sitoutuneeseen pääomaan lasketaan sijoituslajeittain ja sijoitusten yhteismäärälle ottaen huomioon kauden aikana tapahtuneet kassavirrat.

Kauden tuotto lasketaan ns. mukautettua Dietz'in kaavaa (aika- ja rahapainotettua kaavaa) käyttäen niin, että sitoutunut pääoma lasketaan lisäämällä kauden alun markkina-arvoon kauden aikaiset kassavirrat painotettuina sillä suhteellisella osuudella koko kauden pituudesta, joka on jäljellä tapahtumapäivästä tai tapahtumakuukauden puolivälistä kauden loppuun.

Sijoitustoiminnan nettotuottoerittely

= Sijoitustoiminnan suorat nettotuotot kirjanpidossa

+ Arvonmuutokset kirjanpidossa

+ Arvostuserojen muutos

Sijoitusjakauma käyvin arvo

Sijoitussidonnaisen vakuutuksen sijoitukset eivät ole mukana sijoitusjakauksessa. Korkorahastoista pitkän koron rahastot sisältyvät joukkovelkakirjalainoihin ja lyhyen koron rahastot rahamarkkinasijoituksiin.

Sijoitukset sijoitusrahastoihin ja niihin rinnastettaviin muihin yhteissijoitusyhtiöihin, jotka sijoittavat kiinteistöihin ja kiinteistöyhteisöihin luetaan kiinteistöisijoituksiin.

Johdannaisten siirtyvissä erissä olevat laskennalliset arvostuserot ja ennakkomaksuissa olevat preemiot kohdistetaan alla olevalle omaisuuserälle.

Raportin kohtaan Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset otetaan mukaan tase-erä Rahat ja pankkisaamiset, kauppahintasaamiset ja -velat sekä johdannaisten vakuudet.

Kokonaispääoman tuotto ilman sijoitussidonnaista vakuutusta prosentteina (käyvin arvo)

$$\begin{aligned} & \text{Liikevoitto tai -tappio} \\ & + \text{Korkokulut ja muut rahoituskulut} \\ & + \text{Perustekorkokulu} \\ & + \text{Arvonkorotusrahastoon/käyvän arvon} \\ & \quad \text{rahastoon kirjattu arvonkorotus/peruutus} \\ & + \text{Sijoitusten arvostuserojen muutos} \\ = & \frac{\quad}{\text{Taseen loppusumma} + \text{Sijoitusten arvostuserot}} \times 100 \end{aligned}$$

Tunnusluvun jakaja lasketaan tilikauden ja edellisen tilikauden taseen mukaisen arvojen keskiarvona.

Perustekorkokululla tarkoitetaan diskontatun korvausvastuun purkautumisen vaikutusta yhtiön korvauskuluun sen diskontatessa pääomamuotoiset eläkkeet ja/tai mahdolliset muut korvausvastuuerät. Se lasketaan kertomalla vuoden alun diskontattu korvausvastuu edellisen vuoden lopussa käytetyllä perustekorolla.

Tunnusluvussa muihin rahoituskuluihin sisällytetään muut vieraasta pääomasta aiheutuneet erät kuin korkokulut, esimerkiksi tuloslaskelman eriin kirjatut korollisen vieraan pääoman kurssivoitot ja -tappiot.

Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana

Tunnusluku lasketaan keskiarvona kalenterikuukausien lopussa lasketuista henkilökunnan lukumääristä. Lukumäärässä otetaan huomioon palveluksessa

olleiden henkilöiden mahdollinen osa-aikaisuus. Henkilökuntaan kuuluvaksi lasketaan ne henkilöt, joille maksetaan tilikauden aikana palkkaa.

9.3.2 Vahinkovakuutuksen taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut

Vakuutusmaksutulo

= Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta

Vahinkosuhte

Vahinkosuhte prosentteina

$$= \frac{\text{Korvauskulut}}{\text{Vakuutusmaksutuotot}} \times 100$$

Vahinkosuhte (ilman perustekorkokulua) prosentteina

$$= \frac{\text{Korvauskulut (ilman perustekorkokulua)}}{\text{Vakuutusmaksutuotot (ilman perustekorkokulua)}} \times 100$$

Tunnusluku lasketaan jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen.

Liikekulusuhde

$$= \frac{\text{Liikekulut}}{\text{Vakuutusmaksutuotot}} \times 100$$

Yhdistetty kulusuhde

Yhdistetty kulusuhde prosentteina

= Vahinkosuhte + Liikekulusuhde

Yhdistetty kulusuhde (ilman perustekorkokulua)

= Vahinkosuhte (ilman perustekorkokulua) + Liikekulusuhde

Riskisuhde (hallituksen toimintakertomus)

Riskisuhde prosentteina

$$= \frac{\text{Korvauskulut (ilman korvaustoiminnan hoitokuluja)}}{\text{Vakuutusmaksutuotot}} \times 100$$

Riskisuhde (ilman perustekorkokulua) prosentteina

$$\begin{aligned} & \text{Korvauskulut (ilman korvaustoiminnan hoitokuluja,} \\ & \text{ilman perustekorkokulua)} \\ = & \frac{\quad}{\text{Vakuutusmaksutuotot (ilman perustekorkokulua)}} \times 100 \end{aligned}$$

Toimintakulusuhde prosentteina (hallituksen toimintakertomus)

$$= \frac{\text{Liikekulut + Korvaustoiminnan hoitokulut}}{\text{Vakuutusmaksutuotot}} \times 100$$

10 Riskienhallinnan liitetiedot

10.1 Yleistä riskienhallinnan järjestämisestä

Riskienhallinta on aktiivista ja ennakoivaa toimintaa, joka tunnistaa, arvioi, rajoittaa, hyödyntää ja valvoo liiketoiminnan uhkia sekä uusia mahdollisuuksia, jotka johtuvat muuttuvista ulkoisista ja sisäisistä olosuhteista tai LähiTapiolan omasta strategisesta tahtotilasta. Tavoitteena on edistää asiakkaiden taloudellisen turvan jatkuvuutta ja tukea liiketoiminnan toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista. Vastuullisen yritystoiminnan periaatteiden mukaisesti ryhmässä huolehditaan ja tiedotetaan luotettavasti riskeistä sekä niiden hallinnasta asiakkaille ja muille sidosryhmille.

LähiTapiolan riskienhallintaa ohjaa LähiTapiola-ryhmän yhtiöiden hallitusten hyväksymä riskienhallintapolitiikka, jossa on kuvattu yleiset periaatteet, joita sovelletaan pysyväisohjeina riskienhallinnan järjestämisessä. Poliitikassa määritellään riskienhallinnan käsitteet, pääalueet, prosessit sekä toteuttamisen ja valvonnan vastuut. Riskienhallintapolitiikka päivitetään vuosittain tai aina kun liiketoiminnan olosuhteissa tapahtuu merkittäviä muutoksia.

Riskienhallinnan pääalueet ja riskiluokat ovat:

Taloudelliset riskit

- Vakavaraisuuden hallinnan riski
- Markkinariskit
- Luottoriskit
- Likviditeettiriskit
- Keskittymäriskit
- Vakuutusriskit

Operatiiviset riskit

- Toiminnan suunnittelun riskit
- Prosessiriskit
- Järjestelmäriskit
- Henkilöstöriskit
- Juridiset riskit
- Tapahtuma- ja vahinkoriskit

Toimintaympäristön ja strategian riskit

- Yleisen toimintaympäristön riskit
- Markkinoiden ja asiakaskäyttäytymisen muutoksien riskit

- Kilpailun ja kilpailijoiden aiheuttamat riskit
- Strategisten valintojen riskit
- Ryhmätason erityisriskit

Kestävyyriskien kartoitus on kytketty osaksi säännöllisesti toteuttavia liiketoiminnan riskikartoituksia. Kestävyyriskeille on tyypillistä, että ne eivät muodosta omaa erillistä riskiluokkaa vaan realisoituvat olemassa olevien riskiluokkien kautta. Kestävyyriskillä tarkoitetaan ympäristöön, yhteiskuntaan tai hallintotapaan liittyvää tapahtumaa tai olosuhdetta, jonka toteutumisella saattaisi olla sijoituksen arvoon, vastuun arvoon, yhtiön ansaintaan tai maineeseen liittyvä kielteinen vaikutus.

10.2 Riskienhallinnan organisointi ja vastuut

Hallituksella on kokonaisvastuu riskienhallinnan järjestämisestä. Hallitus määrittelee riskienhallinnan tavoitteet, riskinottohalukkuuden, riskinoton rajat, vastuut, mittarit ja valvontaperiaatteet. Hallitus vahvistaa vuosittain riskienhallintaa käsittelevät suunnitelmat, varmistaa niiden huomioimisen toimintasuunnitelmissa sekä valvoo suunnitelmien toteuttamista ja noudattamista. Hallitus seuraa säännöllisesti riskienhallinnan tilaa ja keskeisimpien riskien kehitystä.

Riskienhallinnan vastuutus ja eri osapuolten tehtävät voidaan kuvata kolmen puolustuslinjan avulla. Jokaisella puolustuslinjalla ja jokaisella toimijalla on oma roolinsa osana riskienhallintajärjestelmän kokonaisuutta.

Ensimmäisen puolustuslinjan toimijoina toimitusjohtajat ja yhtiöiden muu johto vastaavat riskienhallinnan käytännön valmistelusta, toteuttamisesta ja toteuttamisen seurannasta. Yhtiöiden johtoryhmien ja riskienhallintaan liittyvien eri toimikuntien työjärjestyksissä on määritelty näiden tehtävät riskienhallinnassa ja -valvonnassa. Liiketoimintayksiköt vastaavat oman toimintansa riskien kartoittamisesta sekä niihin liittyvien riskienhallintatoimenpiteiden toteuttamisesta. Jokainen työntekijä on velvollinen kertomaan havaitsemistaan riskeistä tai riskienhallinnan kehittämiskohteista.

Toisen puolustuslinjan muodostavat tuki- ja kontrollitoiminnot. Riskienhallinnan valvonnasta vastaa aina muu kuin operatiivisesta toiminnasta vastaava taho. Aktuaari-, riskienhallinta- ja compliance-toiminnot avustavat hallitusta ja johtoa riskienhallinnan valvonnassa. Kolmannen puolustuslinjan toimijana sisäinen tarkastus tukee esimiehiä valvontavelvollisuuden toteuttamisessa arvioimalla liiketoimintojen sisäisen valvonnan tilaa sekä tuottamalla johdolle ja

toimintojen vastuuhenkilöille informaatiota ja toimenpide-ehdotuksia valvonnan tehostamiseksi. Lisäksi tilintarkastus valvoo riskienhallinnan toteuttamista.

LähiTapiola Vahinkoyhtiön hallituksella on LähiTapiola-ryhmän ylimmän emoyrityksen hallituksena vastuu ryhmän riskienhallinnan ja vakavaraisuuden hallinnan järjestämisestä ja valvonnasta. Ryhmän riskienhallintakomitealla on keskeinen rooli ryhmän riskienhallinnan toimintaperiaatteiden valmistelussa sekä ryhmän riskien seurannassa ja valvonnassa. Ryhmän taseenhallintakomitea on taseriskien hallinnan, seurannan ja kehittämisen päätöksenteon elin, ja se raportoi suoraan hallitukselle. Komitea vastaa siitä, että taseriskien hallinta on järjestetty asianmukaisesti ja pääomat ovat tehokkaassa käytössä. Hallitus nimittää sijoitustoiminnan johtoryhmän, joka vastaa sijoitustoiminnan käytännön organisoinnista ja operatiivisesta markkinariskien valvonnasta.

Riskienhallintatoiminnon tehtävänä on avustaa yhtiöiden hallituksia ja muita toimintoja tehokkaan riskienhallinnan varmistamiseksi. Toiminto seuraa riskienhallintajärjestelmän toimivuutta ja yhtiöiden riskiprofiilia kokonaisuutena sekä raportoi riskeille altistumisesta. Lisäksi toiminto neuvoo hallitusta riskienhallintaa koskeissa asioissa.

10.3 Riskien raportointi

Osana riskienhallintaprosessia yhtiön sisäisen riskienhallinnan raportoinnin tavoitteena on tarjota hallitukselle ja ylimmälle johdolle kattava näkymä ryhmän riskiasemasta ja varmistaa, että toteutetut riskienhallintatoimenpiteet ovat linjassa organisaation strategisten tavoitteiden kanssa. Informaation oikeellisuus varmistetaan riittävän ajantasaisella ja tiheällä raportoinnilla, säännöllisillä täsmäytysrutiineilla sekä ajantasaisella dokumentaatiolla, joka sisältää tiedot käytettävistä laskentamenetelmistä sekä järjestelmistä. Tehokkaan riskienhallinnan takaamiseksi liiketoimintojen päätöksenteko ja raportointitoiminnot ovat organisatorisesti eriytetty toisistaan.

10.4 Vakuutustoiminnan riskienhallinta ja prosessit

Vahinkovakuutustoiminnan merkittävimmät vakuutusriskit liittyvät vakuutus- tuotteiden hinnoitteluun ja riskienvalintaan, inflaatioon, korkotason vaihteluun, kuolleisuudessa tapahtuviin muutoksiin ja jälleenvakuutus-suojiin.

Hinnoitteluriskillä tarkoitetaan sitä, että vakuutusmaksut eivät riitä kattamaan vakuutus sopimuksista aiheutuvia korvaussuorituksia ja toimintakuluja. Tärkeimmät hinnoitteluriskit liittyvät käytettyjen tariffimallien riskimaksujen

riittävyteen, kannattavuuden ja vahinkojen seurannan prosesseihin sekä niiden huomioon ottamiseen vakuutusten hinnoittelussa ja merkintäpolitiikassa.

Vakuutusten merkintäpolitiikka määrittelee sallitut vakuutusriskit. Hallitus hyväksyy vakuutusliiketoiminnan kannattavuustavoitteet ja hinnoittelustrategia ohjaa riskivastaavaa sekä oikeudenmukaista hinnoittelua. Vakuutusten merkintäpolitiikan ja hinnoittelustrategian avulla määriteltyjen tavoitteiden toteutumisesta vastaavat liiketoimintayksiköt. Hinnoitteluun ja vakuutusmaksutasoon liittyviä riskejä hallitaan raportointi- ja laskentajärjestelmien jatkuvalla kehittämisellä, jotta tarvittavat muutokset maksutasossa saadaan yhä nopeammin korjattua. Erityisen riskialttiita vakuutusriskejä merkitään joko rajoitetusti tai ne jätetään kokonaan merkitsemättä.

Asiakasriskejä hallitaan asiakasvalintaohjeilla, niiden noudattamisen seurannalla, vahinkorekisterin käytöllä sekä esimerkiksi vakuutustutkijoiden toiminnalla. Tehokkaalla asiakasvalinnalla on tarkoitus pitää luottotappiot ja korvauskulut tavoitteiden mukaisella tasolla. Suurien riskikeskittymien vaikutuksia minimoidaan säännöllisellä keskittymien tarkastelulla riskiasiantuntijoiden toimesta. Pyrittäessä entistä parempaan asiakasvalintaan ja riskivastaavaan hinnoitteluun, yhtenä tärkeänä keinona ovat liiketoimintayksiköiden ylläpitämät merkintä- ja hinnoitteluvaltuudet. Asiakkaiden luotto- ja taustatiedot tarkistetaan ennen asiakasvalintaa.

Ryhmän tutkimusryhmä tutkii, torjuu ja ennaltaehkäisee vakuutustoimintaan kohdistuvaa vakuutusrikollisuutta. Epäselvien vahinkojen selvittely on tärkeä osa tutkimusryhmän toimintaa. Vakavampien tapausten hoito siirretään vi-ranomaisille.

Vastuuvelan riittävyysriskillä tarkoitetaan sitä, että vastuuvelkaan varattu määrä ei riitä varausvuoden jälkeen maksettavaksi tulevien korvausten suorittamiseen. Riskin alariskejä ovat mm. inflaatoriski, korkoriski ja pitkäikäisyysriski.

Inflaatoriskiä sisältyy esimerkiksi henkilövahinkojen sairaanhoitoon ja kuntoutukseen liittyviin kassavirraltaan pitkäkestoisiin korvauksiin. Riski toteutuu, mikäli maksettavien korvausten taso nousee inflaation takia korkeammaksi, kuin hinnoittelussa ja korvausvastuun laskennassa on oletettu, jolloin vakuutusmaksut ja korvausvastuu osoittautuvat riittämättömiksi.

Korkoriski ja pitkäikäisyysriski koskevat lähinnä liikennevakuutuksen pitkäkestoisia eläkeuotoisia korvausvastuita. Vastuita laskettaessa kassavirrat diskontataan perustekorolla. Korkoriski toteutuu, mikäli tulevaisuudessa ei

saada vähintään perustekorona mukaista tuottoa vastuita kattavalle omaisuudelle. Pitkäikäisyysriskillä tarkoitetaan korvausvastuun määrittämiseen liittyvän tulevan kuolevuuskehityksen arvioinnin epävarmuutta. Pitkäikäisyysriski realisoituu silloin, jos kuolevuus osoittautuu tulevina vuosina oletettua alhaisemmaksi, jolloin eläkkeitä joudutaan maksamaan odotettua pitempään.

Kirjanpidon vastuuvelan laskuperusteissa määritellään eri vakuutusluokkien vastuuvelan määräytymisperiaatteet. Korvausvastuun diskonttauksessa käytettävä laskuperustekorko (1,2 %) määrätään siten, että se ei ylitä vastuuta kattavan omaisuuden turvaavasti määrättyä sijoitustuoton tasoa vahinkojen arvioituna selviytymisaikana. Laskuperusteet ovat korkotason ja kuolevuuden osalta sekä muilta määräytymisperiaateiltaan turvaavat. Vastuuvelan riittävyyttä seurataan vuosittain ja tarvittaessa perusteisiin tehdään tarkistuksia. Vakavaraisuuslaskennassa vastuuvelan arvostaminen eroaa kirjanpidon arvostamisesta. Vakavaraisuuslaskennassa vastuuvelan arvostamisessa pyritään markkinaehtoisuuteen mm. diskonttaamalla vastuuvetka riskittömällä korkokäyrällä.

Kirjanpidon vakuutusmaksuvastuu määrätään ns. siirtovastuuna pro rata -säännön mukaisesti. Eläkeuotoinen korvausvastuu arvioidaan Tapaturmavakuutuskeskuksen ja Vakuutuskeskuksen yhteistyössä kehittämällä 2021 kuolevuusmallilla, jossa eläkkeensaajan kuolevuuteen vaikuttaa ikä, sukupuoli, syntymävuosi ja vakuutuslaji. Suuret, tietyn eurorajan ylittävät vahingot varataan vahinkokohtaisesti osaksi korvausvastuuta. Muiden tunnettujen ja tuntemattomien vahinkojen korvausvastuu (kollektiivivaraus) määrätään tilastollisesti noudattaen tavanomaisia aktuaarillisia menetelmiä. Turvaavuutta lisätään varaamalla varmuuslisä osaksi kollektiivivarausta. Vahinkojen tulevia käsitteilykuluja varten tehtävä hoitokuluvaraus määrätään suhteellisen osuutena varsinaisen korvausvastuun määrästä.

Jälleenvakuutuslajiin liittyvät riskit koskevat jälleenvakuutuslajin luotettavuutta, suojien hankkimisessa noudatettavia hajautusperiaatteita ja suurten yksittäisten riskikohteiden merkinnässä noudatettavia periaatteita, erityisesti koskien jälleenvakuutuslajin varmistamista ennen ensivakuutuslajin merkittävyyttä. Lisäksi EML-arvioihin (Estimated Maximum Loss) liittyvät arviointivirheet voivat toteutuessaan olla vahingollisia ja riskiä hallitaankin jälleenvakuutuslajin rakenteeseen sisältyvällä EML-murtumasuojalla.

Jälleenvakuutuslajiin liittyvää riskiä hallitaan hallituksen vahvistamien jälleenvakuutuslajin ja jälleenvakuutuslajin hankintaohjeen avulla. Jäl-

leenvakuutuslajin ja -ohjelmia suunniteltaessa otetaan huomioon vakuutuslajin rakenne, vakuutuslajien erilaiset volyymit, riskien mahdollinen kumulatio sekä vakavaraisuuslajin. Näiden tekijöiden perusteella asetetaan vakuutuslajikohtaiset omapidätysrajat, jotka määrittelevät suurimmat omalla vastuulla pidettävät määrät yksittäisissä riskeissä.

Jälleenvakuutuslajiksi hyväksytään vain luottoluokituksestaan riittävän vakavaraisia yhtiöitä. Suurin osa jälleenvakuutuslajista on sijoitettu yhtiöihin, joiden luottoluokitus on Standard & Poor'sin mukaan vähintään (A). Jälleenvakuutuslajin hankitaan hajautetusti riittävän useilta jälleenvakuutuslajin antajilta hallituksen asettamien limiittien perusteella. Jälleenvakuutuslajin saatavuuteen ja suojien aukottomuuteen liittyviin riskeihin varaudutaan tiiviillä ensi- ja jälleenvakuutuslajin yhteistyöllä tekemällä ensivakuutuslajin sopimuksiin ja -tarjouksiin tarvittavat muutokset ajoissa.

10.5 Sijoitustoiminnan riskienhallinta ja prosessit

Sijoitustoiminnan riskit koostuvat markkina-, vastapuoli- ja likviditeettiriskeistä.

Markkinariskeillä tarkoitetaan varojen ja vastuiden arvojen muutoksia, jotka johtuvat taloudellisten muuttujien kuten korkojen, valuuttakurssien, osakkeiden hintojen tai kiinteistöjen hintojen, muutoksista. Keskittymäriskeistä luetaan tässä markkinariskeiksi samoin kuin Solvenssi II -kehikossa. Keskittymäriskejä syntyy varojen liiallisesta keskittymisestä esimerkiksi yksittäisiin vastapuoliin, maantieteellisesti tai toimialoittain. Luotto- ja vastapuoliriskeillä tarkoitetaan riskiä, että lainan, transaktion, johdannaissopimuksen tms. vastapuoli ei kykene selviytymään sopimuksen mukaisista velvoitteistaan. Likviditeettiriskeillä tarkoitetaan rahoituslikviditeetti- tai markkinalikviditeettiriskeistä. Edellinen johtuu rahoitustarpeiden ja -lähteiden eriaikaisuudesta. Jälkimmäisellä tarkoitetaan riskiä, jossa sijoitusomaisuutta ei kyetä muuttamaan käteiseksi riittävän nopeasti.

Yhtiön hallitus käsittelee vähintään vuosittain tai tarvittaessa yhtiön sijoitussuunnitelman, jossa se määrittelee sijoitustoiminnan tavoitteet, markkinariskienoton tavoitetasot ja riskienoton rajat huomioiden yhtiön vakavaraisuuden, strategiset tavoitteet, vakuutusvastuiden sijoitustoiminnalle aiheuttamat vaatimukset sekä taloudellisen toimintaympäristön. Sijoituslajinotto konkretisoituu sijoitusten strategisessa allokaatiossa, joka sisältää sijoitusomaisuuden omaisuuslajikohtaiset neutraalipainot ja sallitut vaihteluvälit. Suunnitelmassa kuvataan lisäksi muut sijoittamista ja sijoituslajinottoa

koskevat rajoitteet, riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan ohjaus- ja raportointiprosessit sekä toimenpiteet, joilla varmistetaan riskienoton ja vakavaraisuuden säilyminen tavoitteiden mukaisissa rajoissa.

Ryhmän vahinkovakuutusyhtiöiden (pl. Suomen Vahinkovakuutus Oy) välisessä yhteisvastuusopimuksessa kuvattu vakavaraisuusliikennevalokehikko on yhtiöiden vakavaraisuuden ja sijoitustoiminnan riskienoton ohjauksen keskeinen työkalu. Kehikko perustuu viranomaismallin mukaiseen vakavaraisuuteen, joka luokitellaan liikennevalovyöhykkeisiin, joille on määritelty johdon toimenpiteet. Vihreällä vyöhykkeellä vakavaraisuus on tavoitellulla tasolla ja varainhoitajat toimivat normaaliin tapaan mandaattinsa mukaisesti. Vaaleanvihreällä vyöhykkeellä vakavaraisuuden ja markkinariskien seuranta tulee tiivistää. Keltaisella vyöhykkeellä markkinariskejä ei ole hyväksyttävää aktiivisesti kasvattaa. Punaisella ja mustalla vyöhykkeellä edellytetään aktiivisia toimenpiteitä markkinariskien vähentämiseksi ja vakavaraisuuden vahvistamiseksi.

Ryhmän taseenhallintatoiminto valmistele yhtiöille sijoitusten strategista allokaatiota koskevat esitykset. Taseenhallintatoiminto arvioi yhtiön valitsemien strategisen allokaation sopivuutta hyödyntäen esimerkiksi erilaisia stressitestejä ja antaa yhtiöille tätä koskevan lausunnon. Ryhmän taseenhallintakomitea seuraa yhtiöiden markkina- ja taseriskejä ja antaa tarvittaessa yhtiöille näitä koskevia suosituksia. Koska strateginen allokaatio edustaa pitkän aikavälin tavoitteita, sitä muutetaan vain painavista syistä, jotka voivat liittyä esimerkiksi muutoksiin taloudellisessa toimintaympäristössä, yhtiön vakavaraisuudessa, vakuutuskannassa, sijoitusten pitkän aikavälin tuotto- ja riskiodotuksissa, yhtiön asiakashyvityspolitiikassa tai vakavaraisuusstrategiassa tms.

Yhtiön vastuullinen matemaatikko tekee yhtiön hallitukselle vähintään vuosittain tai tarvittaessa sääntelyn mukaisen selvityksen vastuuvelan, maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden riskienhallinnalle ja sijoitustoiminnalle asettamista vaatimuksista.

Ryhmän riskienhallintatoiminto vastaa markkina-, luotto- ja vastapuoli- sekä likviditeettiriskien tunnistamisesta, mittaamisesta, valvonnasta ja raportoinnista. Riskejä mitataan ja seurataan Solvenssi II -vakavaraisuuskehikon viranomaismallin mukaisesti sekä yleisesti käytössä olevilla menetelmillä ml. stressitestausta. Riskejä hallitaan sijoitussuunnitelmassa asetetuilla sijoittamista ja riskienottoa koskevilla rajoitteilla, joilla varmistetaan myös varojen riittävä hajautus strategisen allokaation omaisuusluokkien sisällä. Tarvittaessa riskejä vähennetään allokaatiomuutoksilla.

Korkojen muutos vaikuttaa korkoherkkien sijoitusten, korkojohdannaisten ja vastuiden arvoihin. Tätä taseen korkoriskiä hallitaan huomioimalla vastuiden rakenteellinen korkoriski sijoitusten strategista allokaatiota muodostettaessa.

Luottoriskiä hallitaan määrämuotoisella, kattavalla ja huolellisella analyysillä luotonmyöntöprosessissa, luottoehtoihin sisällytettävillä vakuuksilla ja kovenanteilla, kohteiden jatkuvalla seurannalla sekä luottokannan riittävällä hajauttamisella.

Pankkivastapuolten käyttöä seurataan ja rajoitetaan ryhmätasolla huomioiden mm. vastapuolten koko ja luottoluokitus ja siten että altistukset ovat riittävästi hajautettu. Jälleenvakuutuksesta syntyvää vastapuoliriskiä hallitaan jälleenvakuutusohjelman mukaisesti.

Riittävän maksuvalmiuden varmistaminen epäsuotuisassakin tilanteessa niin lyhyellä- kuin pitkällä aikavälillä on yksi keskeinen sijoitusten strategisen allokaation muodostamisessa huomioitava tekijä. Säännöllinen likviditeetin seuranta kattaa sekä vakuutusliiketoiminnan että sijoitustoiminnan ja huomioi sekä rahoitus- ja markkinalikviditeettinäkökulmat.

Pitkän aikavälin markkinaskenaarioiden vaikutusta yhtiön vakavaraisuuteen tarkastellaan vuosittain laadittavassa riski- ja vakavaraisuusarviossa (ORSA) sekä vuosineljänneksittäin toteutettavassa sisäisessä vakavaraisuusraportoinnissa.

10.6 Operatiivisten riskien hallinta

Operatiivisilla riskeillä tarkoitetaan tappionvaaraa, joka aiheutuu riittämättömistä tai epäonnistuneista sisäisistä prosesseista, henkilöstöstä, järjestelmistä ja ulkoisista tekijöistä. Juridiset/oikeudelliset riskit ja tapahtuma-/vahinkoriskit sisältyvät operatiivisiin riskeihin. Toiminnan suunnittelun riskeillä tarkoitetaan vuosisuunnittelun valintoihin, tavoiteasetantaan ja liiketoiminnan muutostilanteisiin sisältyviä riskejä. Operatiivisten riskien hallinnan lähtökohtana on pyrkiä ehkäisemään riskien toteutumista ja minimoimaan riskeistä aiheutuvia vahinkoja.

Operatiivisten riskien hallinnan keskeisimmät osa-alueet ovat riskien kattava tunnistaminen, arviointi ja raportointi eri organisaatioissa ja eri riskialueilla sekä toiminnan laadun ja oikeellisuuden varmistaminen valvonta- ja kontrollitoimenpiteillä.

Operatiiviset riskit kartoitetaan määrämuotoisella riskien kartoitusmenetelmällä vuosittain osana vuosisuunnitteluprosessia sekä aina riskitilanteen olennaisesti muuttuessa. Kartoituksissa tunnistetut riskienhallintatoimenpiteet kytetään osaksi eri liiketoimintayksiköiden vuosisuunnitelmia. Lisäksi jokaisesta hankkeesta, projektista ja merkittävästä liiketoiminnan muutostilanteesta laaditaan aina erillinen riskikartoitus.

Prosesseihin sisältyvien valvonta- eli kontrollitoimenpiteiden avulla varmistetaan toiminnan oikeellisuudesta ja laadusta. Osana operatiivisten riskien hallintaa kirjataan toteutuneet riskit ja läheltä piti -tapahtumat sekä tarvittavat jatkotoimenpiteet ryhmän riskitapahtumarekisteriin. Toiminnan häiriöiden ja virheiden sekä operatiivisten riskien aiheuttaminen tappioiden raportointi viranomaisille toteutetaan asetettujen vaatimusten mukaisesti.

Toiminnan jatkuvuuden hallinta varmistetaan jatkuvuus- ja valmiussuunnitelmien säännöllisellä päivittämisellä ja testauksella. Ryhmän yhtiöt ovat vastuussa toimintansa asianmukaisesta järjestämisestä, niihin kuuluvista velvoitteista ja toiminnan jatkuvuuden hallinnasta myös kaikkien ulkoistettujen toimintojensa osalta.

Operatiivisten riskien hallitsemiseksi on lisäksi erillisiä menettelytapoja ja ohjeistuksia mm.:

- prosessiriskien hallintaan
- järjestelmäriskien hallintaan
- juridisten riskien hallintaan
- turvallisuusriskien hallintaan
- tietoturvariskien hallintaan
- hankkeiden ja projektien riskienhallintaan
- vakuutettavissa olevien riskien hallintaan (oma vakuutusturva)

10.7 Toimintaympäristön ja strategian riskien hallinta

Toimintaympäristöön ja strategiseen tahtotilaan liittyviä riskejä ovat mm. yleisen toimintaympäristön, markkinoiden ja asiakaskäyttäytymisen muutosten, kilpailun ja kilpailijoiden, omien strategisten valintojen ja yhtiöryhmänä toimimisen ja ryhmäsijoitusten riskit.

Toimintaympäristöön ja strategiseen tahtotilaan liittyvät riskit kartoitetaan ja niiden merkittävyys arvioidaan vuosittain vuosisuunnitteluprosessin yhteydessä. Menettelynä on ohjeistettu itsearviointi. Tunnistettujen riskien vähentämiseksi ja pienentämiseksi sekä mahdollisuuksien hyödyntämiseksi vastuulli-

set tahot suunnittelevat ja toteuttavat riskienhallintatoimenpiteitä, jotka toteutetaan osana vuosisuunnitelmia. Oleellinen osa strategisten riskien hallintaa on strategisten kehityshankkeiden yhteydessä toteutettava riskienhallintatyöskentely. Riskitilannetta käsitellään säännöllisesti hankkeiden ohjausryhmissä. Strategian toteuttamisen riskejä hallitaan strategiamittaristojen määrittelyllä ja säännöllisellä seurannalla.

Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen allekirjoitukset

Lappeenrannassa 4. päivänä maaliskuuta 2024

Jyrki Mattinen
hallituksen puheenjohtaja

Heli Arminen

Kaisa Heino

Henri Karppinen

Kirsi Lyytikäinen

Ari Nopanen

Juha Sormunen

Teemu Routti
toimitusjohtaja

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Lappeenrannassa 18. päivänä maaliskuuta 2024

KPMG Oy Ab

Timo Nummi

KHT

Allekirjoitustosite

SignSpace-palvelussa tehty allekirjoitus

Päiväys: 2024-03-04 17:51:48 (EET)

Tarkistuskoodi: LVLFCFTSJNIWTOLQ90VKEUHCSFTDK278OYT3
IY2YQ1F719H5JL71UIJMFS1AL24J65JQ01V9K0X72PW8HYB443KS7L
Q87B9W74LLOW3H1106A3E08KDKO4U04E4H4DJ

LähiTapiola Kaakkois-Suomi Toimintakertomus ja tilinpäätös 2023.pdf (42 sivua)

7babc07a8d1795b707868fd249df66ef67df53220ba6bd8bafcd92359c48087

on allekirjoitettu sähköisesti SignSpace-palvelussa.

Rekisteröity koko nimi: Kaisa-Mari Heino

Allekirjoituksen tyyppi: Kehittynyt sähköinen allekirjoitus

Tunnistamistapa: Pankkitunnistus

Identiteetin tarjoajan maa: FI

Varmenteen haltija: Vastuu Group Oy

Varmenteen liikkeellelaskija: Digi- ja väestötietovirasto

Kaisa-Mari Heino

Allekirjoitettu 2024-03-04 17:49:31 (EET)

Rekisteröity koko nimi: Ari Kalervo Nopanen

Allekirjoituksen tyyppi: Kehittynyt sähköinen allekirjoitus

Tunnistamistapa: Pankkitunnistus

Identiteetin tarjoajan maa: FI

Varmenteen haltija: Vastuu Group Oy

Varmenteen liikkeellelaskija: Digi- ja väestötietovirasto

Ari Kalervo Nopanen

Allekirjoitettu 2024-03-04 17:49:49 (EET)

Rekisteröity koko nimi: Henri Antero Karppinen

Allekirjoituksen tyyppi: Kehittynyt sähköinen allekirjoitus

Tunnistamistapa: Pankkitunnistus

Identiteetin tarjoajan maa: FI

Varmenteen haltija: Vastuu Group Oy

Varmenteen liikkeellelaskija: Digi- ja väestötietovirasto

Henri Antero Karppinen

Allekirjoitettu 2024-03-04 17:50:00 (EET)

Rekisteröity koko nimi: Jyrki Olavi Mattinen

Allekirjoituksen tyyppi: Kehittynyt sähköinen allekirjoitus

Tunnistamistapa: Pankkitunnistus

Identiteetin tarjoajan maa: FI

Varmenteen haltija: Vastuu Group Oy

Varmenteen liikkeellelaskija: Digi- ja väestötietovirasto

Jyrki Olavi Mattinen

Allekirjoitettu 2024-03-04 17:50:23 (EET)

Rekisteröity koko nimi: **Teemu Lari Matti Routti**

Allekirjoituksen tyyppi: **Kehittynyt sähköinen allekirjoitus**
Tunnistamistapa: **Pankkitunnistus**
Identiteetin tarjoajan maa: **FI**
Varmenteen haltija: **Vastuu Group Oy**
Varmenteen liikkeellelaskija: **Digi- ja väestötietovirasto**

Teemu Lari Matti Routti

Allekirjoitettu 2024-03-04 17:50:36 (EET)

Rekisteröity koko nimi: **Heli Irmeli Kristiina Arminen**

Allekirjoituksen tyyppi: **Kehittynyt sähköinen allekirjoitus**
Tunnistamistapa: **Pankkitunnistus**
Identiteetin tarjoajan maa: **FI**
Varmenteen haltija: **Vastuu Group Oy**
Varmenteen liikkeellelaskija: **Digi- ja väestötietovirasto**

Heli Irmeli Kristiina Arminen

Allekirjoitettu 2024-03-04 17:50:49 (EET)

Rekisteröity koko nimi: **Kirsi Hellevi Lyytikäinen**

Allekirjoituksen tyyppi: **Kehittynyt sähköinen allekirjoitus**
Tunnistamistapa: **Pankkitunnistus**
Identiteetin tarjoajan maa: **FI**
Varmenteen haltija: **Vastuu Group Oy**
Varmenteen liikkeellelaskija: **Digi- ja väestötietovirasto**

Kirsi Hellevi Lyytikäinen

Allekirjoitettu 2024-03-04 17:51:37 (EET)

Rekisteröity koko nimi: **Juha Tapani Sormunen**

Allekirjoituksen tyyppi: **Kehittynyt sähköinen allekirjoitus**
Tunnistamistapa: **Pankkitunnistus**
Identiteetin tarjoajan maa: **FI**
Varmenteen haltija: **Vastuu Group Oy**
Varmenteen liikkeellelaskija: **Digi- ja väestötietovirasto**

Juha Tapani Sormunen

Allekirjoitettu 2024-03-04 17:51:48 (EET)

SignSpace allekirjoituspalvelu

SignSpace® on sähköisen allekirjoittamisen palvelu, jonka tarjoaa SignSpace, Vastuu Group Oy, Business ID 2327327-1, Tarvonsalmenkatu 17 B, 02600 Espoo, Finland.

Tähän dokumenttiin liitetty allekirjoitus on eIDAS asetuksen (N°910/2014) mukainen sähköinen allekirjoitus.

Dokumentin allekirjoittaja(t) on tunnistettu palvelussa seuraavasti:

Pankkitunnistus – Allekirjoittaja identiteetti on varmistettu käyttäen vahvan tunnistautumisen menetelmää. Allekirjoittaja on tunnistautunut allekirjoitustapahtuman yhteydessä Signicat Connect-tunnistuspalveluun pohjoismaisilla pankkitunnuksilla.

Allekirjoituksen autenttisuuden tarkistaminen

SignSpace-palvelu tarjoaa käyttöliittymän sähköisten allekirjoitusten tarkastamiseen. Palvelu on sekä palvelun käyttäjien, että ulkoisten tahojen käytössä. Palvelun avulla vastaanottaja voi varmistua, että hänelle toimitettu allekirjoitettu asiakirjakokonaisuus on alkuperäinen ja muuttumaton. Tarkistuspalvelussa käyttäjän palveluun lataamien tiedostojen eheys tarkistetaan ja näitä verrataan palvelussa tallennettuihin alkuperäisiin tietoihin.

Asiakirjan alkuperäinen versio, joka sisältää kiistämättömyyden osoittamiseen liittyvät tiedot, säilytetään SignSpace-palvelussa.

Allekirjoitettaessa asiakirjasta muodostetaan jakeluversio, joka sisältää PDF-muotoisen allekirjoitussivun PDF-dokumentin viimeisenä sivuna tai muun tiedostomuodon tapauksessa erillisenä PDF-tiedostona. Jakeluversion PDF on allekirjoitettu sähköisesti SignSpace-palvelun sähköisellä leimalla.

Jakeluversion PDF:n alkuperäisyys ja muuttumattomuus on varmistettavissa tarkistamalla PDF-tiedoston allekirjoitus. Tarkistaminen voidaan tehdä SignSpace-palvelussa tai käyttäen esimerkiksi Adobe Acrobat Reader-sovellusta.

Kiistämättömyyden osoittamiseen liittyvät tiedot ovat saatavissa SignSpace-asiakaspalvelun kautta.

Ohje SignSpace -palvelussa allekirjoitetun asiakirjan tarkistamiseen:

- Tarkistajalla tulee olla käytettävissään allekirjoitettu asiakirja (jakeluversio) sähköisessä muodossa.
- Asiakirja voi olla yksi PDF-tiedosto, jonka lopussa on allekirjoitussivu, tai yhden tai useamman tiedoston ja näihin liittyvän PDF-muotoisen allekirjoitussivun kokonaisuus.
- Tarkistaja avaa <https://site.signspace.com/fi/verifointi> sivuston.
- Tarkistaja lataa palveluun allekirjoitetun asiakirjan allekirjoitussivuineen ja saa tiedon palvelun tekemien tarkistusten tuloksista.

Allekirjoitukseen luottaminen

Allekirjoituksen tarkastamiseen ja turvallisuuteen liittyvät tiedot on kuvattu tarkemmin SignSpace-sivustolla: <https://resources.signspace.com/legal-compliance-fi>.

Tarkempi kuvaus on tarkoitettu myös välitettäväksi tarvittaessa kolmannelle osapuolelle jonka käyttöön sähköisesti allekirjoitettu asiakirja luovutetaan.

signspace

<https://signspace.com/fi>

asiakaspalvelu@signspace.fi

0600 301 339 (1,52 eur/min+pvm, viikonpäivinä 8.00 - 16.00)

Allekirjoitustosite

SignSpace-palvelussa tehty allekirjoitus

Päiväys: 2024-03-18 12:56:36 (EET)

Tarkistuskoodi: FW2T9URCKIW9L8JDIQF4IAAEYJWCTXXJQWF21
OYLOTGMNFFC6SX402MOLTR6HGM8H5MN3OSQFT0BEV3NIENGW
GY67CGWRBMYGYE4JCHSVYJT4AFZ89NI9GM1VB10RX7G

 LähiTapiola Kaakkois-Suomi Toimintakertomus ja tilinpäätös 2023_Final.pdf (45 sivua)

8da1859ca66bc884b1f1dd1f255d0f7a51c9aec419d426e82be732ef9c077b31

on allekirjoitettu sähköisesti SignSpace-palvelussa.

Rekisteröity koko nimi: **Timo Erkki Nummi**

Allekirjoituksen tyyppi: **Kehittynyt sähköinen allekirjoitus**

Tunnistamistapa: **Pankkitunnistus**

Identiteetin tarjoajan maa: **FI**

Varmenteen haltija: **Vastuu Group Oy**

Varmenteen liikkeellelaskija: **Digi- ja väestötietovirasto**

Timo Erkki Nummi

Allekirjoitettu 2024-03-18 12:56:36 (EET)

SignSpace allekirjoituspalvelu

SignSpace® on sähköisen allekirjoittamisen palvelu, jonka tarjoaa SignSpace, Vastuu Group Oy, Business ID 2327327-1, Tarvonsalmenkatu 17 B, 02600 Espoo, Finland.

Tähän dokumenttiin liitetty allekirjoitus on eIDAS asetuksen (N°910/2014) mukainen sähköinen allekirjoitus.

Dokumentin allekirjoittaja(t) on tunnistettu palvelussa seuraavasti:

Pankkitunnistus – Allekirjoittaja identiteetti on varmistettu käyttäen vahvan tunnistautumisen menetelmää. Allekirjoittaja on tunnistautunut allekirjoitustapahtuman yhteydessä Signicat Connect-tunnistuspalveluun pohjoismaisilla pankkitunnuksilla.

Allekirjoituksen autenttisuuden tarkistaminen

SignSpace-palvelu tarjoaa käyttöliittymän sähköisten allekirjoitusten tarkastamiseen. Palvelu on sekä palvelun käyttäjien, että ulkoisten tahojen käytössä. Palvelun avulla vastaanottaja voi varmistua, että hänelle toimitettu allekirjoitettu asiakirjakokonaisuus on alkuperäinen ja muuttumaton. Tarkistuspalvelussa käyttäjän palveluun lataamien tiedostojen eheys tarkistetaan ja näitä verrataan palvelussa tallennettuihin alkuperäisiin tietoihin.

Asiakirjan alkuperäinen versio, joka sisältää kiistämättömyyden osoittamiseen liittyvät tiedot, säilytetään SignSpace-palvelussa.

Allekirjoitettaessa asiakirjasta muodostetaan jakeloversio, joka sisältää PDF-muotoisen allekirjoitussivun PDF-dokumentin viimeisenä sivuna tai muun tiedostomuodon tapauksessa erillisenä PDF-tiedostona. Jakeluversion PDF on allekirjoitettu sähköisesti SignSpace-palvelun sähköisellä leimalla.

Jakeluversion PDF:n alkuperäisyys ja muuttumattomuus on varmistettavissa tarkistamalla PDF-tiedoston allekirjoitus. Tarkistaminen voidaan tehdä SignSpace-palvelussa tai käyttäen esimerkiksi Adobe Acrobat Reader-sovellusta.

Kiistämättömyyden osoittamiseen liittyvät tiedot ovat saatavissa SignSpace-asiakaspalvelun kautta.

Ohje SignSpace -palvelussa allekirjoitetun asiakirjan tarkistamiseen:

- Tarkistajalla tulee olla käytettävissään allekirjoitettu asiakirja (jakeloversio) sähköisessä muodossa.
- Asiakirja voi olla yksi PDF-tiedosto, jonka lopussa on allekirjoitussivu, tai yhden tai useamman tiedoston ja näihin liittyvän PDF-muotoisen allekirjoitussivun kokonaisuus.
- Tarkistaja avaa <https://site.signspace.com/fi/verifointi> sivuston.
- Tarkistaja lataa palveluun allekirjoitetun asiakirjan allekirjoitussivuineen ja saa tiedon palvelun tekemien tarkistusten tuloksista.

Allekirjoitukseen luottaminen

Allekirjoituksen tarkastamiseen ja turvallisuuteen liittyvät tiedot on kuvattu tarkemmin SignSpace-sivustolla: <https://resources.signspace.com/legal-compliance-fi>.

Tarkempi kuvaus on tarkoitettu myös välitettäväksi tarvittaessa kolmannelle osapuolelle jonka käyttöön sähköisesti allekirjoitettu asiakirja luovutetaan.

signspace

<https://signspace.com/fi>

asiakaspalvelu@signspace.fi

0600 301 339 (1,52 eur/min+pvm, viikonpäivinä 8.00 - 16.00)

Tilintarkastuskertomus

LähiTapiola Kaakkois-Suomi Keskinäinen Vakuutusyhtiön yhtiökokoukselle

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Olemme tilintarkastaneet LähiTapiola Kaakkois-Suomi Keskinäinen Vakuutusyhtiön (y-tunnus 0225907-5) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2023. Tilinpäätös sisältää taseen, tuloslaskelman, epäsuoran rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan yhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausuntomme on ristiriidaton hallitukselle annetun lisäraportin kanssa.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa *Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa*.

Olemme riippumattomia yhtiöstä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

Yhtiölle suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut ovat parhaan tietomme ja käsityksemme mukaan olleet Suomessa noudatettavien, näitä palveluja koskevien säännösten mukaisia, emmekä ole suorittaneet EU-asetuksen 537/2014 5 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja kiellettyjä palveluja. Suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut on esitetty tilinpäätöksen liitetiedossa 3.4.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Olennaisuus

Tarkastuksemme laajuuteen on vaikuttanut soveltamamme olennaisuus. Olennaisuus on määritetty perustuen ammatilliseen harkintaamme ja se ohjaa tarkastustoimenpiteiden luonteen, ajoituksen ja laajuuden määrittämisessä, sekä todettujen virheellisyyksien vaikutusten arvioimisessa suhteessa tilinpäätökseen kokonaisuutena. Olennaisuuden taso perustuu arvioomme sellaisten virheellisyyksien suuruudesta, joilla yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa olevan vaikutusta tilinpäätöksen käyttäjien tekemiin taloudellisiin päätöksiin. Olemme ottaneet huomioon myös sellaiset virheellisyydet, jotka laadullisten seikkojen vuoksi ovat mielestämme olennaisia tilinpäätöksen käyttäjille.

Merkittävimmät arvioidut olennaisen virheellisyyden riskit

Olemme alla kuvanneet arviomme merkittävimmistä olennaisen virheellisyyden riskeistä, mukaan lukien väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisyyden riskeistä, sekä esittäneet yhteenvedon siitä, miten olemme toimineet näiden riskien johdosta.

Olemme ottaneet tilintarkastuksessamme huomioon riskin siitä, että johto sivuuttaa kontrolleja. Tähän on sisällytetty arviointi siitä, onko viitteitä sellaisesta johdon tarkoitushakuisesta suhtautumisesta, josta aiheutuu väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisyyden riski.

**MERKITTÄVIMMÄT ARVIDUT
OLENNAISEN VIRHEELLISYYDEN RISKIT****KUINKA OLEMME TOIMINEET NÄIDEN
RISKIEN JOHDOSTA**

1 Sijoitusten arvostus (tilinpäätöksen laatimisperiaatteet s. 28–29)

Sijoitusomaisuus on taseessa merkittävin varalisuuserä.

Sijoitukset arvostetaan tilinpäätöksessä pääsääntöisesti alkuperäiseen hankintamenuon tai, kuten kiinteistöt, suunnitelman mukaisin poistoin vähennettyyn hankinta-arvoon tai edellä mainituja alempaan käypään arvoon.

Tilinpäätöksen liitetiedoissa esitetään sijoitusten kirjanpitoarvojen lisäksi sijoitusten käypä arvo sekä sijoitusten nettotulos käyvin arvo.

Omaisuserien käyvät arvot perustuvat joko markkinanoteerauksiin tai yleisesti hyväksytyjen periaatteiden mukaisesti määritettyihin käypiin arvioihin. Sijoitusten käyvän arvon määrittämiseen liittyy harkinnanvaraisuutta erityisesti niiden omaisuserien ja instrumenttien osalta, joiden markkina-arvoa ei saada julkisista markkinanoteerauksista; näitä ovat esim. pääoma- ja kiinteistösijoitukset.

Sijoitusomaisuuden huomattavan tasearvon sekä sen arvostamiseen liittyvän harkinnanvaraisuuden johdosta sijoitusomaisuus ja sen esittäminen on määritelty tilintarkastuksen kannalta eräksi, johon sisältyy olennaisen virheellisuuden riski.

Olemme arvioineet yhtiön soveltamien tilinpäätöseriaatteiden ja arvostusmenetelmien asianmukaisuutta.

Olemme testanneet arvopapereiden ja kiinteistöomaisuuden kirjaamiseen ja arvostusprosessiin liittyviä sisäisiä kontrolleja.

Tarkastuksen yhteydessä olemme myös verranneet sijoitusomaisuuden arvostuksessa käytettyjä käypiä arvoja ulkopuolisiin hintanoteerauksiin ja muiden sovellettujen arvostusmenetelmien antamiin tuloksiin sekä arvioineet yhtiön omien arvostusmenettelyjen asianmukaisuutta.

Lisäksi olemme arvioineet sijoitusomaisuutta koskevien liitetietojen oikeellisuutta.

2 Vakuutustekninen vastuuvetka (tilinpäätöksen laatimisperiaatteet s. 30–31)

Vakuutusyhtiölain 9 luvun mukainen vakuutustekninen vastuuvetka on taseen velkojen merkittävin erä.

Vakuutusteknisen vastuuvetkan laskennan perustana on monimutkaisia vakuutusmatemaattisia laskentamalleja ja johdon harkintaa edellyttäviä oletuksia, jotka liittyvät mm. eläkemuoitoisissa

Olemme arvioineet vakuutusteknisen vastuuvetkan kirjaamiseen ja laskentaan liittyviä periaatteita ja laskentaprosessia.

Vakuutusmatemaattikkomme on osallistunut tarkastukseen ja arvioinut käytettyjen oletusten ja menetelmien asianmukaisuutta, muun muassa

vakuutuslajeissa vakuutettujen eliniän odotukseen ja käytettävään diskonttauskorkokantaan.

Vastuuvelan laskenta perustuu useiden eri tietojärjestelmien tuottamiin tietoihin ja niiden yhdistelyyn. Tietokannat ovat laajoja ja järjestelmien käsittelemät tietomäärät suuria.

Vastuuvelan merkittävin riski on vastuuvelan riittävyys suhteessa korvausvastuuseen. Eläke-
muotoisten vahinkojen korvausvastuun laskennassa käytettävän diskonttokoron määrittäminen ja vahinkotapahtumien arviointi on tehtävä turvaavasti.

Näiden tekijöiden perusteella vastuuvelka on arvioitu tilintarkastuksessa eräksi, johon sisältyy olennaisen virheellisuuden riski.

arvioimalla erityisesti kollektiivivaruksen ja korvauskäsittelyvarauksen laskentakaavojen loogisuutta.

Lisäksi olemme käyneet läpi vastuuvelan kirjanpidollisen käsittelyn asianmukaisuutta ja arvioineet vastuuvelkaa koskevien liitetietojen oikeellisuutta.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan yhtiön kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuvissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos yhtiö aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntomme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- Tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisuuden riskit, suunnittelemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.

- Muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon yhtiön sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- Arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- Teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä yhtiön kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksemme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntomme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei yhtiö pysty jatkamaan toimintaansa.
- Arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.

Kommunikoidimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnitellusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Muut raportointivelvoitteet

Tilintarkastustoimeksiantoa koskevat tiedot

Olemme toimineet LähiTapiola Kaakkois-Suomi Keskinäinen Vakuutusyhtiön yhtiökokouksen valitsemana tilintarkastajana vuodesta 2013 alkaen yhtäjaksoisesti 11 vuotta.

Muu informaatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomuksen. Tilinpäätöstä koskeva lausuntomme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdesämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suorittaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme suorittamamme työn perusteella johtopäätöksen, että toimintakertomuksessa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Lappeenrannassa 18. maaliskuuta 2024

KPMG OY AB

Timo Nummi
KHT